

Tulorekisterin käyttöönoton vaikutukset tilitoimistotyöntekijöille

Pia Korhonen

Opinnäytetyö

Joulukuu 2020

Liiketalouden ala

Tradenomi (AMK), liiketalouden tutkinto-ohjelma

Tekijä(t) Korhonen, Pia	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Joulukuu 2020
	Sivumäärä 49	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi Tulorekisterin käyttöönoton vaikutukset tilitoimistotyöntekijöille		
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma		
Työn ohjaaja(t) Marja-Liisa Kananen		
Toimeksiantaja(t)		
Tiivistelmä Erilaiset palkanmaksua hoitavat tahot, kuten tilitoimistot sekä työnantajat, ovat olleet velvoitettuja ilmoittamaan palkkatiedot tulorekisteriin vuodesta 2019 lähtien. Opinnäytetyössä tutkittiin tulorekisterin käyttöönoton vaikutuksia tilitoimistotyöntekijöille. Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää tulorekisterin käyttöönoton merkitystä ja sen tuomia mahdollisia muutoksia tilitoimistotyöntekijöiden työhön. Lisäksi haluttiin selvittää, mitä konkreettisia hyötyjä ja hankaluuksia tulorekisterin käyttöönotto on tuonut tilitoimistotyöntekijöille. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisella tutkimusotteella ja aineistonkeruumenetelmänä käytettiin puolistrukturoitua haastattelua. Teoreettisessa viitekehyksessä keskityttiin tulorekisteriin ja sen käyttöönoton vaiheisiin, rekisterin aiheuttamiin ongelmatilanteisiin sekä hyötyihin ja tilitoimistotyöntekijöiden työnkuvaan. Tutkimustuloksista ilmeni, että tulorekisterin käyttöönottoon varauduttiin pääasiallisesti itsenäisesti kouluttautumalla. Rekisterin käyttöönoton koettiin lisänneen kirjanpitäjä- palkanlaskijan työmäärää ja tuoneen lisää muistettavaa tietojen ilmoitteluun palkanlaskijalle. Tietojen korjaaminen tulorekisteriin koettiin hankalaksi. Rekisterin tuoma hyöty on se, että palkanlaskija voi ilmoittaa yhdellä ilmoituksella tiedot rekisteriin. Tulosten pohjalta voidaan päätellä, että tulorekisterin käyttöönoton tärkeimmät vaikutukset tilitoimistotyöntekijöiden työhön liittyvät jatkuvaan palkkatietojen ilmoitteluun ja niille myönnetyn ilmoitusajan lyhyteen. Rekisterin koettiin lisänneen työmäärää tai työ koettiin hieman kuormittavammaksi nykyään ilmoittelun suhteen.		
Avainsanat (asiasanat) Tulorekisteri, kirjanpitäjä, palkanlaskija		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Korhonen, Pia	Type of publication Bachelor's thesis	Date December 2020
		Language of publication: Finnish
	Number of pages 49	Permission for web publication: x
Title of publication The effects of the introduction of the income register on accounting firm employees		
Degree programme Business Administration		
Supervisor(s) Kananen, Marja-Liisa		
Assigned by		
Abstract Various parties paying salaries, such as accounting firms and employers, have been required to report salary information to the income register since 2019. The thesis examined the effects of the introduction of the income register on accounting firm employees. The aim of the study was to find out the significance of the introduction of the income register and the possible changes it brings to the work of accounting firm employees. In addition, the aim was to find out what concrete benefits and inconveniences the introduction of the income register has brought to accounting firm employees. The study was carried out with a qualitative research approach and a semi-structured interview was used as the data collection method. The theoretical framework focused on the income register and the stages of its implementation, the problems and benefits caused by it, as well as the job description of accounting firm employees. The results of the study showed that the introduction of the income register was mainly prepared through independent training. The respondents felt that the introduction of the register had increased the workload of the accountant-payroll clerk and the information to remember for the payroll clerk. The respondents also found it as difficult to correct the data in the income register. The benefit of the register is that the payroll clerk can enter the information in the register with a single notification. Based on the results, the main effects of the introduction of the income register on the work of accounting firm employees are related to the continuous reporting of salary information and the short reporting period granted to them. The register was perceived to have increased the workload or the work was perceived to be slightly more burdensome today in terms of notification.		
Keywords/tags (subjects) Income register, accountant, payroll clerk		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	3
2	Tutkimusasetelma	5
2.1	Tutkimusongelma ja -kysymykset	5
2.2	Tutkimusmenetelmät	7
3	Tulorekisteri	10
3.1	Tulotietojärjestelmän perustamisen lähtökohdat	10
3.2	Yleistä tulorekisteristä ja sen käytöstä	12
3.3	Tulorekisterin tietojen käyttäjät vaiheittain	13
3.4	Tulorekisterille asetetut tavoitteet ja merkitys eri tahoille	15
3.5	Seuraamusmaksut ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä	17
3.6	Tulorekisteri ilmoittamiseen liittyvät lievennykset	20
4	Tulorekisterin käyttöönotosta syntyneet ongelmatilanteet ja hyödyt	21
4.1	Tulorekisterin käyttöönoton ongelmatilanteet	21
4.2	Tulorekisterin tuomat hyödyt eri osapuolille	25
4.3	Tulorekisterin tekninen rajapinta, varmenteet ja ilmoittaminen	28
5	Tilitoimistotyöntekijöiden työnkuva	31
6	Tutkimustulokset	32
7	Johtopäätökset	37
8	Pohdinta	40
	Lähteet	43
	Liitteet	47
	Liite 1. Haastattelukysymykset	47

Kuviot

Kuvio 1. Tulorekisteri ja sen tiedon käyttäjien laajeneminen vaiheittain.	14
Kuvio 2. Myöhästymismaksujen määräytyminen.....	19
Kuvio 3. Arvosanojen jakautuminen tulorekisterin toimivuudesta.....	24
Kuvio 4. Tietojen toimitus reaaliaikaisella Web Service- rajapinnan avulla tulorekisteriin.	30

1 Johdanto

Tulorekisterillä tarkoitetaan Suomen kansallista sähköistä tietokantaa, jonne tallennetaan tiedot palkoista, eläkkeistä ja erilaisista etuuksista. Tulorekisterin käyttöönotto tapahtui tammikuussa 2019 ja sen jälkeen ne osapuolet, joiden tehtävänä on ollut hoitaa palkanmaksua, kuten esimerkiksi tilitoimistot ja työnantajat, ovat ilmoittaneet palkkatiedot tulorekisteriin. Samoja tietoja ei tarvitse nykyään ilmoitella usealle eri taholle erikseen, vaan viranomaiset kykenevät käyttämään sinne ilmoitettua tietoa tulorekisterin kautta. Tämän arveltiin tehostavan myös palkanmaksuprosessia yleisesti. Tulorekisterin yhtenä tavoitteena oli hallinnollisen taakan keventäminen ja viranomaisten prosessien helpottaminen. Myös virheiden ja korjausten arveltiin vähenävän tulorekisterin käyttöönoton myötä, kun tieto ilmoitetaan rekisteriin yhdellä ainoalla ilmoituksella sähköisesti. (Isosävi 2019.)

Tulorekisterin käyttöönotto ei kuitenkaan sujunut täysin mutkattomasti. Tilitoimistotyöntekijät arvioivat Taloushallintoliiton tekemässä tutkimuksessa 2019, että suurimmat ongelmat tulorekisterissä liittyivät sen toimintaan. Lisäksi tutkimuksessa todettiin, että tilitoimistotyöntekijät olivat kokeneet työn määrän lisääntyneen sekä palkanlaskentapalveluiden hidastuneen, ja suurin osa vastaajista ei myöskään ollut kokenut hallinnollisen taakan vähenemistä tulorekisterin käyttöönoton myötä. (Lahtinen 2019.)

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia, tulorekisterin käyttöönoton vaikutuksia tilitoimistotyöntekijöille. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää tulorekisterin käyttöönoton merkitystä ja mahdollisia muutoksia tilitoimistotyöntekijöiden työhön. Lisäksi halutaan selvittää, mitä konkreettisia hyötyjä ja hankaluuksia tulorekisterin käyttöönotto on tuonut tilitoimistotyöntekijöille. Tutkimusongelmana on, miten tulorekisterin käyttöönotto vaikutti tilitoimistotyöntekijöiden työhön sekä heidän sekä työprosesseihinsa.

Opinnäytetyön aihe on ajankohtainen, sillä tulorekisterin käyttöönoton laajenemista jouduttiin siirtämään vuoteen 2021 etuuksien- ja eläkkeiden osalta, kun kaikki ei sujunutkaan suunnitelmien mukaisesti. Siirto vuodella eteenpäin päätettiin toteuttaa,

koska tulorekisterin alkuvaiheen kokemukset olivat osoittaneet työtä olleen ennakoitua enemmän (Tulorekisteri laajenee kahdessa vaiheessa, eläkkeet ja etuudet mukaan 2021, 2019.)

Aihetta on tärkeää tutkia, sillä tulorekisterin käyttöönotto ei tapahtunut ongelmitta tilitoimistotyöntekijöiden osalta. Tulorekisterin käyttöönoton vaikutus ja sen tuomat muutokset heidän työhönsä on hyvä selvittää, jotta tulorekisterin toimivuutta voitaisiin kehittää jatkossa ja myös toisaalta selventää ja helpottaa tilitoimistotyöntekijöille annettavaa ohjeistusta sekä koulutusta tulorekisterin käytöstä. Lisäksi aihetta kannattaa tutkia, koska tilitoimistotyöntekijät ovat juuri niitä työntekijöitä, jotka tulorekisterin parissa työskentelevät, jotta heidän kokemuksensa tulorekisterin käytöstä saadaan selvitettyä ja saada tarkasteluun myös rekisterin käytöstä koettuja hyötyjä ja haittoja heidän työlleen ja työprosesseilleen.

Tytärniemi (2019) on tehnyt tutkimusta jo aiemmin tulorekisteristä, tarkastellessaan opinnäytetyössään rekisteriin kohdistuneita odotuksia ja niiden toteutumista. Lisäksi Waheed (2018) on tutkinut tulorekisterin vaikutusta tilitoimistojen toimintaan, jossa hän tarkasteli tulorekisterin vaikutuksia tilitoimistojen toimintoihin siinä vaiheessa, kun tulorekisteriä ei ollut vielä otettu yleisesti käyttöön.

Opinnäytetyö liittyy vahvasti taloushallinnon toimialaan. Tutkimuksen teoreettisessa viitekehyksessä käsitellään tulorekisteriä ja sen perustamisen lähtökohtia sekä rekisterin tietojen käyttäjien lisäystä sen käyttöönoton eri vaiheissa. Lisäksi tietoperustassa tarkastellaan tulorekisterille asetettuja tavoitteita, rekisterin merkitystä, seuraamusmaksuja ja tulorekisteri-ilmoittamiseen liittyviä lievennyksiä. Myös tulorekisterin käyttöönotosta syntyneet ongelmat ja hyödyt käsitellään tietoperustassa, kuten myös kirjanpitäjän ja palkanlaskijan työnkuva yleisellä tasolla. Mikäli tulorekisteriä aiotaan tulevaisuudessa kehittää lisää, on sen arvioitu helpottavan palkansaajien ja työnantajien verotukseen ja sosiaaliturvaan sekä etuuksien tilityksien reaaliaikaistamiseen liittyviä asioita (Isosävi 2019). Tuolloin tulorekisterillä voi olla jatkossakin vaikutusta tilitoimistotyöntekijöiden työhön ja rekisterin käyttö voi siten tuoda lisää uusia käytäntöjä sekä muutoksia heidän työnprosesseihinsa.

2 Tutkimusasetelma

2.1 Tutkimusongelma ja -kysymykset

Tutkimusongelma perustuu tutkimusideaan, josta ongelma on muodostettu. Opinnäytetyön tarkoitus sekä sille asetetut tavoitteet tiivistyvät ja selkeytyvät tutkimusongelman määrittelyssä. Tutkimusongelma on hyvä purkaa yhdeksi tai useammaksi tutkimuskysymykseksi. Kun opinnäytetyön empiirisessä osassa vastataan tutkimuskysymyksiin, niin samalla vastaukset saadaan myös tutkimusongelmaan. Opinnäytetyön kannalta tutkimusongelma sekä sen kautta muodostetut tutkimuskysymykset ovat erittäin tärkeitä, koska ne toimivat lupauksena tehdä tiettyjä asioita työn empiirisessä osuudessa. (Kananen 2008, 51).

Tässä opinnäytetyössä tutkimusongelmana on, miten tulorekisterin käyttöönotto vaikutti tilitoimistotyöntekijöiden työhön sekä heidän työprosesseihinsa. Tämä on myös pääkysymys, eli tavoitteenani on selvittää tulotietojärjestelmän käyttöönoton vaikutusta tilitoimistotyöntekijöiden työhön. Pääkysymyksen lisäksi opinnäytetyöllä on alakysymyksiä.

- Pääkysymys: Miten tulorekisterin käyttöönotto vaikutti tilitoimistotyöntekijöiden työhön sekä heidän työprosesseihinsa?
- Alakysymys 1: Miten tulorekisterin käyttöönottoon varauduttiin eli saivatko tilitoimistotyöntekijät koulutusta tulotietojärjestelmän käyttöön ennen tai jälkeen käyttöönottoa?
- Mitä konkreettisia hyötyjä ja hankaluuksia tulorekisterin käyttöönotto on tuonut tilitoimistotyöntekijälle?

Aihetta on rajattu niin, että tutkimukseen osallistuvat haastateltavat ovat työntekijöitä keski-suomalaisista tilitoimistoista. Tähän mennessä ilmestyneet, tulorekisteriä koskevat opinnäytetyöt, ovat olleet rajattuina lähinnä eteläsuomalaisiin tilitoimistoi-

hin. Lisäksi tarkoituksena on saada kirjanpitäjä- palkanlaskijoiden sekä palkanlaskijoiden kokemukset tulorekisterin käyttöönoton vaikutuksista heidän työlleen. Aiemmissa tutkimuksissa, joihin jo johdannossa viitattiin, on usein keskitytty vain palkanlaskijoiden näkökulmiin tai tutkimukset on toteutettu mm. ennen rekisterin käyttöönottoa. Tulorekisterin käyttöönottoa jouduttiin siirtämään vuodella eteenpäin niin, että eläkkeet ja etuudet tulevat mukaan rekisteriin vuonna 2021. Aiemmin tehdyt tutkimukset on tehty suurelta osin siinä uskossa, että eläkkeet ja etuudet olisivat tulleet mukaan järjestelmään jo vuonna 2020, vaikka niin ei sitten käynytäkään.

Tämän tutkimuksen avulla saadaan ymmärrystä siitä, että minkälaisia tulotietojärjestelmästä aiheutuneita hyötyjä ja haittoja tilitoimiston työntekijät ovat kohdanneet työssään sen jälkeen, kun tulorekisteri otettiin käyttöön. Lisäksi voidaan saada ymmärrystä siitä, miten kirjanpitäjän ja palkanlaskijan työprosessit muuttuivat, vai muuttuivatko lainkaan, viitaten tällä esimerkiksi ilmoitusvelvollisuuteen ja teknisiin rajapintoihin sekä helpottuiko vai vaikeutuiko heidän työnsä tulorekisterin käytön takia. Opinnäytetyössä tarkastellaan siten myös sitä, kuinka tulorekisteri koettiin työprosessin kannalta ja mitkä olivat sen hankaluudet käyttöönotossa ja käytettävyydessä, jotta löydettäisiin mm. yhtymäkohtia viivästymiselle. Tähän liittyy osaltaan työntekijöiden koulutuksen näkökulma suhteessa tulorekisteriin. Toimeksiantajaa ei opinnäytetyölle valittu, sillä haastatteluun haluttiin saada työntekijöitä muutamasta keskisuomalaisesta tilitoimistoista. Tutkimus tuo siten täsmennystä jo aiemmin ilmestyneeseen tietoon tulorekisteristä, ja käyttöönoton hankaluuksista ja mahdollisista yleisistä ongelmista ja viivästymisen syistä kirjanpitäjä- palkanlaskijan ja palkanlaskijan näkemyksen mukaisesti. Lisäksi tutkimus tuo tarkennusta palkanlaskijoiden sekä kirjanpitäjien työnkuvasta sekä työprosesseista nykypäivänä, tulorekisterin ollessa jo voimassa jonkin aikaa.

Opinnäytetyön tavoitteet lyhyesti:

- Opinnäytetyön keskeisenä tavoitteena on selvittää tulorekisterin käyttöönoton vaikutusta ja mahdollisia muutoksia tilitoimistotyöntekijöiden työhön.

- Lisäksi tutkimuksen avulla halutaan selvittää, mitä konkreettisia hyötyjä ja hankaluuksia tulorekisterin käyttöönotosta on koitunut tilitoimistotyöntekijöille.
- Opinnäytetyön tavoitteena on myös tuottaa uutta ymmärrystä tulorekisteristä, ja sen toimintojen käytettävyydestä tilitoimistotyöntekijöiden näkemyksen mukaan

Aihe valikoitui pitkän harkinnan tuloksena ja osaltaan satunnaiset keskustelut eri opettajien kanssa rohkaisivat aiheen valintaan opinnäytetyöksi. Tulorekisteri onkin siitä merkittävä ilmiö, että se koskee niin työntekijöitä kuin työnantajia. Tulotietojärjestelmän luominen oli merkittävää useiden laitoksien kannalta, sillä tieto kulkeutuu nyt eritavoin kuin aiemmin. Tulorekisteri on myös ilmiönä taloushallinnon alalla melko suuri, koska se vaikuttaa mm. palkkatietojen ilmoitteluun sekä tietoteknisiin rajapintoihin tilitoimistoissa. Kirjanpitäjä-palkanlaskijat ja palkanlaskijat käyttävät tulorekisteriä työprosessissaan omilla työpaikoillaan, joten ilmiön tarkempi ymmärtäminen on kiinnostavaa. Tulorekisteri opinnäytetyön aiheena voi tukea myös kirjoittajan ammatillista kehittymistä taloushallinnon toimialalla. Opinnäytetyöstä hyötyvät esimerkiksi tilitoimistot ja sen työntekijät sekä muut tahot, jotka voivat olla kiinnostuneita tulorekisterin käyttöönoton vaikutuksista tilitoimistotyöntekijöille.

2.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusotteet voidaan luokitella niin, että lähestymiskeinot jaetaan kvalitatiiviseen sekä kvantitatiiviseen tutkimukseen eli laadulliseen ja määrälliseen tutkimukseen (Kananen 2017, 37). Laadullisessa tutkimuksessa voidaan saada selville mm. teemahaastattelun avulla kerätyllä aineistolla ymmärrystä ilmiöstä. Siinä tapauksessa, että teemahaastattelun teemat olisi laadittu niin hyvin ja kattavasti, jotta ilmiötä voidaan ymmärtää eri näkökulmista, niin myös ratkaisu kätkeytyy tuohon kerättyyn aineistoon. Tuosta aineistosta voidaan etsiä esimerkiksi rakenteita, prosesseja sekä malleja. (Kananen 2010, 60-61.)

Laadullisessa tutkimuksessa tiedonkeruumenetelmiä voivat olla mm. havainnointi, kuten piilo- tai suora havainnointi ja osallistuva- tai osallistava havainnointi. Lisäksi mukaan luetaan haastattelut, kuten yksilö-, -ryhmä, tai focus group-haastattelu. Dokumenteista voidaan mainita tekstidokumentit sekä visuaaliset ja audiovisuaaliset aineistot. Myös toimintatutkimus on yksi laadullisen tutkimuksen tiedonkeruumenetelmistä, kuten myös tapaustutkimus eli yksi- tai monitapaustutkimus. (Kananen 2008, 57.)

Tutkimus toteutetaan kvalitatiivisena tutkimuksena eli laadullisella tutkimusotteella. Kvalitatiivisen tutkimuksen avulla voidaan pyrkiä antamaan vastaus kysymykseen, mistä tässä ilmiössä on kyse (Kananen 2019, 25). Koska ongelmaa pyritään ymmärtämään, laadullinen tutkimusote soveltuu mitä parhaiten tutkimusotteeksi. Aineistoa kerätään puolistrukturoituna haastatteluna, jolloin kaikilta haastateltavilta kysytään samat kysymykset, jotka on mietitty etukäteen. Haastattelut tehdään etäyhteydellä Zoom-työkalua käyttäen ja haastattelut nauhoitetaan. Tämä on varmasti sopivin vaihtoehto, jotta tulorekisterin käyttöönoton vaikutuksia tilitoimistotyöntekijöille ja heidän työprosesseilleen voidaan ymmärtää paremmin. On tärkeää haastatella kokeneita työntekijöitä eri tilitoimistoista ja tarkastella ilmiötä heidän kokemustensa perusteella, sillä tilitoimistotyöntekijät ovat niitä henkilöitä, jotka käyttävät tulorekisteriä työskennellessään. Haastatteleamalla kohdeilmiön henkilöitä, saadaan kerättyä tutkimusaineistoa, jotta tutkimuskysymykseen saadaan vastauksia alan ammattilaisilta. Tutkimusaineistoa kerätään kahdesta tilitoimistosta, haastateltavana ovat kirjanpitäjä- palkanlaskija sekä palkanlaskija. Haastatteluun osallistuu siten 2 tilitoimistotyöntekijää. Haastatellut ovat keski-suomalaisissa tilitoimistoissa työskenteleviä, alansa ammattilaisia, joilla on jo kokemusta ja näkemystä oman alansa työstä sekä työprosesseista.

Litteroinnilla tarkoitetaan esimerkiksi ääni- ja kuvatallenteiden muuttamista kirjalliseen muotoon, jonka jälkeen kerättyä aineistoa voidaan käsitellä joko manuaalisesti tai ohjelmallisesti erilaisia analysointimenetelmiä käyttäen. Tutkijan tehtävänä on tulkita litteroitu aineisto, sillä ohjelmat eivät tee tulkintaa. (Kananen 2017, 134-135.)

Aineistoa käsitellään siten litteroimalla haastattelut tekstimuotoon ja analyysimenetelmänä käytetään sisällönanalyysiä (teemoittelu). Aineistoa tarkastellaan eritellen ja aineistosta etsitään siten yhtäläisyyksiä, eroavaisuuksia ja sitä tiivistetään. Tulokset esitetään tekstinä sekä kuvioden, että graafien muodoissa. Tulosten esittäminen tapahtuu siten pääasiallisesti tekstimuodossa, mutta tulosten havainnollistamiseksi käytetään apuna myös graafeja sekä kuvioita. Opinnäytetyön lopussa tutkimustuloksia tarkastellaan vielä kokonaisuutena ja tehdään johtopäätökset tutkimustuloksista.

Analyysin voidaan määritellä olevan mm. aineiston koodausta, indeksointia, lajittelua tai muuta tiedon muokkaamista. Erilaisten toimenpiteiden tarkoitus on tiedon uudelleen järjestäminen, jotta suuresta tietomäärästä olisi nähtävissä selkeästi sen takana oleva ilmiö, arvoitus tai sen rakenne. Vasta kaiken tämän jälkeen seuraa varsinaisen analyysin vuoro itse prosessissa. Analyysin etenemisprosessi aina aineistosta lähtien etenee esimerkiksi jatkumona näin: Aineisto- Litterointi- Luokat, Kategoriat, Teemat, - (taso 1, taso 2) -Tulkinta. Sisällön analyysissa on mahdollista erottaa kaksi erilaista tapaa, jotka ovat sisällön analyysi sekä sisällön erittely. Sisällön analyysia käyttämällä pyritään kuvaamaan aineistoa sanallisesti tiiviissä sekä yleisessä muodossaan. Toisin sanoen tavoitteena on tuottaa sanallinen, mutta myös selkeä kuvaus ilmiöstä. Tämän kaltaisen sisältöanalyysin vaiheisiin kuuluvat redusointi, klusterointi sekä abstrahointi eli aineiston pelkistäminen. Sisällön analyysivaiheita ovat aineiston litterointi, analyysiyksikön määrittely, aineistoon perehtyminen ja kokonaisnäkemysten muodostaminen, keskustelu aineiston kanssa sekä koodaus, aihekokonaisuuksien jakaminen osiin ja alaluokkien etsiminen, vuoropuhelu aineiston kanssa tutkimuskysymysten mukaan, erilaisten luokkien yhdistäminen sekä uudelleen nimeämiset, sekä jäsentely ja kuvaaminen. (Kananen 2008, 88-94.)

Määrällisen ja laadullisen tutkimuksen luotettavuustarkastelut eroavat toisistaan. Kvalitatiiviseen tutkimukseen ei voida käyttää kvantitatiiviseen tutkimukseen liittyviä reliabiliteetti- sekä valideettikäsitteitä sellaisenaan. (Kananen 2015, 352.) Reliabiliteetilla käsitteenä tieteellisessä tutkimuksessa tarkoitetaan tutkimustulosten pysyvyyttä (Kananen 2015, 343). Tämän tutkimuksen tutkimusote on laadullinen, joten luotettavuuden tarkastelu suoritetaan käyttämällä laadulliselle tutkimukselle ominaisia luotettavuuskriteereitä sekä käsitteitä.

Kanasen (2010, 69-71) mukaan validiteetti on oikeiden asioiden tutkimisista. Laadullisessa tutkimuksessa on myös piirre, joka voi nousta esiin teemahaastattelussa, eli montaako ihmistä tulisi esimerkiksi haastatella, jotta tulokset saataisiin mahdollisimman kattaviksi ja todenmukaisiksi. Laadullinen tutkimus ei pyri yleistettävyyteen. Laadullisen tutkimuksen luotettavuus kriteerit ovat arvioitavuus/dokumentaatio, tulkinnan ristiriidattomuus, luotettavuus tutkitun kannalta sekä saturaatio.

Tämän opinnäytetyön luotettavuus varmistetaan sen alkuvaiheista lähtien. Tutkimussuunnitelman ja haastattelukysymysten laatiminen tehdään tarkasti ja huolella. Lisäksi käsitellään mm. tutkimusotteen valinta, ja miksi kvalitatiivisen tutkimusmenetelmä valittiin perusteluineen. Lisäksi työn lopussa arvioidaan, keitä on haastateltu ja haastateltavien määrää. Lisäksi pyritään kertomaan tarkasti tutkimuksen toteutuksesta. Koska tutkimusaineisto tulee säilyttää, haastatteluiden äänitallenteet tallennetaan haastattelujen jälkeen pilvipalveluun ja kerätyt aineistot viedään myös tekstimuodossa pilvipalveluun. Työstä pyritään tekemään jatkuvasti tarkkaa sekä riittävää dokumentaatiota, koskien opinnäytetyön koko tekemisvaihetta sen alusta loppuun.

3 Tulorekisteri

Tämä luku käsittelee tulorekisteriä ja sen käyttöönottoa. Luvussa tarkastellaan sen perustamisen taustoja, tavoitteita sekä yleistietoa rekisteristä ja sen aikatauluista. Lisäksi luvussa tuodaan esille tulorekisterin merkitystä eri tahoille, kuten työnantajille, viranomaisille sekä tulonsaajille.

3.1 Tulotietojärjestelmän perustamisen lähtökohdat

Tulotietojärjestelmän perustaminen liittyy alun perin ICT 2015 -työryhmän valmistelemaan suurempaan kansallisen kokonaisinfrastruktuurin kehittämishankkeeseen. Työryhmän keskeisimpiin ja toteutettaviin ehdotuksiin kuului yritysten reaaliaikaisen talouden vaatiman infrastruktuurin rakentaminen. Uudistuksella haluttiin mm. vä-

hentää työnantajien hallinnollista taakkaa. Tulorekisteri koskee työnantajia, palkansaajia sekä rekisterin tiedonkäyttäjiä. Tulorekisterin käyttöönoton avulla haluttiin myös tavoitella, ei ainoastaan suuria pidemmälle aikavälille kohdistuneita säästöjä, mutta myös tuottavuuden paranemista mm. viranomaisille, kansantaloudelle sekä yrityksille ja muille tiedonkäyttäjille. Tulorekisterin käyttöönotolla haluttiin myös mahdollistaa tulonsaajille omien tulotietojen ajankohtainen sekä yksityiskohtainen seuranta. Lisäksi sen avulla tulonsaajalle haluttiin antaa mahdollisuus tarkastaa, että työnantaja on täyttänyt ilmoitusvelvollisuutensa, kuten on määrätty. (HE 134/2017, 1§,3§-4 §.)

Tulotietojärjestelmän tuomilla uudistuksilla haluttiin pyrkiä siihen, että viranomaiset sekä muut tulotietojen käyttäjät saavat kokonaiskuvan yksittäisen palkansaajan palkkatiedoista ja etuuksista. Yksittäisiä tavoitteita olivat esimerkiksi viranomaisten toimintojen tehostaminen ja päätösten tekemisen sujuvoittaminen. Lisäksi uudistuksella haluttiin minimoida mahdollista tarvetta periä etuuksia takaisin ja kyetä edistämään päätösten oikeellisuutta. Viranomaisten tietojenvaihtoa perinteisin keinoin, haluttiin myös vähentää järjestelmän perustamisen avulla. (Tulorekisterin laajennus helpottaa etuuksien hakemista ja tehostaa etuuspäätösten käsittelyä 2018.)

Kansallisen tulorekisterin perustamishanke ja käyttöönotto

KATRE tarkoittaa kansallisen tulorekisterin perustamishanketta, jonka toimeenpanijoina toimivat yhteisesti Verohallinto sekä Valtionvarainministeriö. Hankkeen yleinen ohjaus on Valtiovarainministeriön vastuulla ja Verohallinto vastaa puolestaan tulotietojärjestelmän toteutuksesta käytännön tasolla. Kun rekisterin käyttöönotto on suoritettu, niin tulorekisterin ylläpitäjänä sekä vastuuviranomaisena toimii Verohallinnon Tulorekisteriyksikkö. Laki tulotietojärjestelmästä astui voimaan 16.1.2018. Tulotietojärjestelmällä viitataan tulorekisteriin, joka on sähköinen tietokanta tulotiedoille. Rekisteri itse otettiin käyttöön 1.1.2019 ja eläke- sekä etuustietojen ilmoittaminen tulorekisteriin alkaa 1.1.2021. (Tietoa KATRE-hankkeesta 2020.)

3.2 Yleistä tulorekisteristä ja sen käytöstä

Tulorekisteristä on löydettävissä yksilötasoisesti palkka-, eläke- ja etuustiedot. Rekisteriin ilmoitetaan ansiotulot, ja tiedot toimitetaan aina tiedon tuottajien toimesta niin maksukohtaisesti kuten myös reaaliaikaisesti eriteltynä. Ensimmäisessä tulorekisterin käyttöönoton vaiheessa vuodesta 2019 lähtien järjestelmään alettiin ilmoittamaan tietoja palkoista sekä ansiotuloista, jolloin ilmoitusvelvollisuus alkoi koskemaan kaikkia palkkatiedon maksajia. (Tietoa tulorekisteristä 2019.)

Työnantajien tai muiden suoritusten maksajien tulee ilmoittaa tiedot ansiotuloista viiden päivän kuluessa maksupäivästä rekisteriin. Muilla suorituksen maksajilla tarkoitetaan mm. yhdistyksiä, säätiöitä, yhtymiä sekä asunto-osaakeyhtiöitä, jotka ilmoittavat tiedot ansiotuloista tulorekisteriin. Tulorekisteriin vuoden 2019 alusta ilmoitettaviin tietoihin sisältyvät siten mm. maksetut palkat ja palkkiot, työkorvaukset sekä luontoisedut ja muut ansiotulot. Verovapaat ja veronalaiset kustannusten korvaukset tulee myös ilmoittaa rekisteriin. (Yritykset ja organisaatiot 2019.) Näitä edellä mainittuja kustannuksia ovat esimerkiksi verottomat matkakulukorvaukset (Keränen 2018).

Eläkkeiden ja etuuksien ilmoitusvelvollisuuden laajeneminen vuonna 2021 tulorekisteriin tarkoittaa sitä, että esimerkiksi työttömyys-, sairaus- ja äitiyspäivärahat tulee ilmoittaa järjestelmään (Keränen 2018).

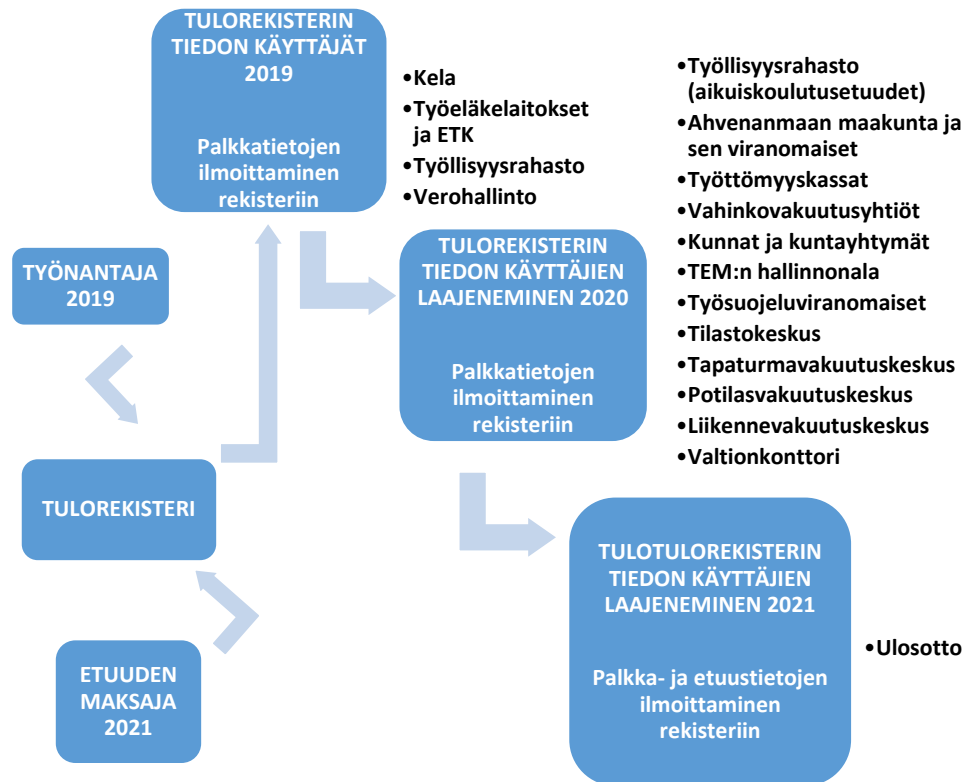
Tulorekisterin vaikutus ulottuu kaikkiin toimijoihin, jotka toimivat palkanmaksajina tai työskentelevät palkanmaksun parissa. Näitä toimijoita eivät ole siten pelkästään viranomaiset, vaan myös työnantajat, jotka huolehtivat itsenäisesti palkanmaksusta sekä tilitoimistot, jotka toimittavat palkanlaskentaa erilaisille yrityksille. Lisäksi myös kotitaloukset ovat velvollisia ilmoittamaan palkkatietoja rekisteriin, mikäli he maksavat palkkoja mm. remontoijille tai siivoojille. (Keränen 2018.)

Tulorekisterin sähköinen asiointipalvelu mahdollistaa tietojen ilmoittamisen. Kyseisen rajapinnan avulla tiedot voidaan ladata tiedostona tai verkkolomaketta käyttäen syöttämällä tiedot lomakkeeseen. Tietojen antaminen tapahtuu yhdellä ilmoituksella

tulorekisteriin eri viranomaisten käytettäväksi. Palkkatietojen ilmoittamiseen paperilomakkeella tarvitaan jokin erityinen ja painava syy, muutoin se ei ole mahdollista. Paperilomakkeella ei voida antaa lainkaan eläke- ja etuustietoja. (Tietoa tulorekisteristä 2019.)

3.3 Tulorekisterin tietojen käyttäjät vaiheittain

Tulotietojärjestelmän laajennuksen aikataulua muutettiin alkuperäisestä suunnitelmasta, mikä tarkoitti sitä, että aiemmasta suunnitelmasta poiketen eläke- ja etuustietojen ilmoittamista rekisteriin lykättiin vuoteen 2021, vuoden 2020 sijaan. Lisäksi myös ulosotto tulee rekisterin tiedonkäyttäjäksi vuonna 2021. Palkkatietojen käyttäjäjoukko laajeni kuitenkin suunnitelman mukaisesti 1.1.2020. Vaiheistuksen tarkoitus on antaa riittävä tuki työnantajille palkkatietojen ilmoitusta varten sekä se, että ilmoitetut palkkatiedot ovat annettu oikein. Syy aikataulumuutokseen oli, että työtä olikin enemmän, kuin aiemmin tulorekisteristä työmäärän suhteen oli ennakoitu. (Tulorekisterin laajennuksia suunnitellaan kahteen kokonaisuuteen 2019; Tulorekisteri laajenee kahdessa vaiheessa, eläkkeet ja etuudet mukaan 2021, 2019.) Tulorekisterin tietojen käyttäjiin lukeutuvat useat eri organisaatiot vaiheittain lisättynä (Kuvio 1.).

Kuvio 1. Tulorekisteri ja sen tiedon käyttäjien laajeneminen vaiheittain (Tietoa tulorekisteristä 2019).

Vaiheittainen laajeneminen on siten prosessi, joka jatkuu edelleen aina vuoteen 2021 saakka. Työnantajan vastuulla on ilmoittaa palkkatiedot rekisteriin ja etuustiedot ilmoitetaan tulorekisteriin vuoden 2021 alusta lähtien.

Tulorekisterin tiedon käyttäjät 1.1.2019 alkaen:

- Verohallinto
- Kansaneläkelaitos (KELA)
- Työllisyysrahasto, työeläkelaitokset sekä Eläketurvakeskus (ETK).

Tiedonkäyttäjien määrän laajenemisen seurauksena mukaan tulleet uudet käyttäjät 1.1.2020:

- työ- ja elinkeinoministeriön (TEM) hallinnonala

- Tilastokeskus
- työllisyysrahasto (aikuiskoulutusetuudet)
- vahinkovakuutusyhtiöt
- työttömyyskassat
- kunnat ja kuntayhtymät
- tapaturmavakuutuskeskus sekä potilasvakuutuskeskus
- työsuojeluviranomainen
- Ahvenanmaan maakunta ja sen viranomaiset
- Liikennevakuutuskeskus sekä Valtiokonttori.

Mukaan tuleva tulorekisterin uusi tiedon käyttäjä vuonna 2021:

- Ulosotto (kuvio 1.).

Tulorekisterin avulla ei ole mahdollista luoda minkäänlaisia uusia oikeuksia tietojen saamiseksi. Viranomaiset sekä muut tiedonkäyttäjät saavat ne tiedot, mitä he tarvitsevat toimintaansa varten ja mihin heillä on oikeudet. Täten tulorekisteristä voidaan saada tietoja vain silloin, kun käyttäjällä on siihen oikeus tulotietojärjestelmään sovellettavan lainsäädäntöön pohjautuen. (Tietoa tulorekisteristä 2019.)

3.4 Tulorekisterille asetetut tavoitteet ja merkitys eri tahoille

Yksi tulotietojärjestelmälle alun perin asetetuista keskeisistä tavoitteista liittyy työnantajien hallinnollisen taakan vähentämiseen. Hallinnollisen taakan vähentäminen tulorekisterin käyttöönoton kautta tarkoittaa, että työ- ja palvelussuhteisiin liittyvien tietojen ilmoittamismenettelyihin sekä velvoitteisiin haluttiin tuoda helpotusta yksinkertaistamalla työprosessia ja vähentämällä siten byrokratiaa. Ennen tulorekisterin käyttöönottoa yritysten tuli antaa useille erilaisille organisaatiolle palkanmaksuun liittyviä tietoja käyttäen erilaisia aikatauluja, tietosisältöjä sekä teknisiä formaatteja ilmoitusvelvollisuuttaan hoitaessaan. (HE 134/2017, 1§.)

Tulorekisterille asetettuja tavoitteita on monenlaisia. Tulotietojärjestelmän merkitystä ja sille asetettuja tavoitteita tarkastellaan seuraavaksi työnantajan, tulonsaajan sekä tiedon käyttäjän näkökulmasta.

Työnantajan näkökulmasta tulorekisterille asetetut tavoitteet liittyvät pitkälti ilmoitusvelvollisuuden selkeyttämiseen ja yksinkertaistamiseen. Tulorekisterin tiedon käyttäjät hakevat järjestelmästä annetut tiedot maksetuista palkoista, ja työnantaja antaa kyseiset tiedot vain yhden kerran. Tulorekisteriin toimitetaan myös täydentävät tiedot, ja se korvaa mm. palkkatodistuksia sekä muita selvityksiä, joita työnantaja on velvoitettu antamaan esimerkiksi etuushakemuksien liitteeksi. Ilmoittamisen manuaalisten työvaiheiden määrä vähenee, kun palkkatiedot voidaan toimittaa suoraan palkanlaskentajärjestelmästä tulorekisteriin teknistä rajapintaa käyttäen. Sähköinen yhteys palkkahallinnonjärjestelmän ja tulorekisterin välillä mahdollistaa sen, ettei siirtymistä erilliseen tulorekisterin ilmoittamisen palveluun tarvitse tehdä. (Tietoa tulorekisteristä 2019.)

Tulonsaajan näkökulmasta tulorekisterin merkitys ilmenee siinä, että yhdestä paikasta voidaan saada palkka- ja eläketulotiedot sekä tiedot maksetuista etuuksista reaaliaikaisesti omaan tietoon. Tulonsaaja voi tarkastella omia tulotietojaan tai tietoja, joihin hänelle on myönnetty valtuutus, tulorekisterin sähköisestä asiointipalvelusta. Lisäksi tulonsaaja voi tilata tulorekisteristä tulorekisteriotteen. Tulorekisteri mahdollistaa nykypäivänä myös sen, että tulonsaaja on kykenevä tarkistamaan itsenäisesti, onko työnantaja suorittanut työnantajavelvoitteensa, jotka liittyvät ilmoittamiseen. Ennen tulorekisteriä mahdollisten puutteiden ilmeneminen tapahtui vasta seuraavana vuonna esitetytyn veroilmoituksen saapuessa tai muun viranomaisasioinnin yhteydessä tai tulonsaajan työeläkeotteelta. Koska tavallisen kansalaisen tulotiedot ovat ajan tasalla tulotietojärjestelmässä, ei hänen tarvitse toimittaa niitä enää itse esimerkiksi hakemuksen liitteenä viranomaisille, joten rekisteri helpottaa tämänkaltaisten asioiden hoitamista. Tämän mahdollistaa tiedon käyttäjien oikeus saada päätöksentekoonsa tarvitsemansa reaaliaikainen tieto suoraan järjestelmästä, koskien yksittäistä tulonsaajaa ja hänen tulotietojaan. Tulorekisteri välittää vain kullekin tiedon käyttäjille oikeutetut tiedot. (Tietoa tulorekisteristä 2019.)

Tulorekisteristä hyötyvät sen tiedon käyttäjät monin eri tavoin. Tulotietojärjestelmä automatisoi mm. tiedon käyttäjien prosesseja, helpottaa asiointia muiden tiedonkäyttäjien kanssa sekä tuo mahdollisuuden ajantasaiseen valvontaan. Koska tulorekisteri ei luo minkäänlaisia uusia oikeuksia tietojen saamiseksi, viranomaiset ja muut

tiedon käyttäjät ovat oikeutettuja vain omassa toiminnassaan tarvitsemiinsa tietoihin. Tulorekisteri on käytännössä sen tiedon käyttäjille ajantasainen tietovaranto palkka-, etuus- sekä eläketiedoista heidän päätöksentekoprosesseihinsa. Tulorekisteristä saatavat reaaliaikaiset tulotiedot edesauttavat tiedon käyttäjien omien prosien kehittymistä. (Tietoa tulorekisteristä 2019.)

Tulorekisterin yleiseksi tavoitteeksi on asetettu harmaan talouden torjunta. Mahdolliset ilmoitusten antamiseen liittyvät puutteet voidaan havaita nopeasti palkanmaksun jälkeen tulotietojärjestelmästä. Lisäksi tietoja ei voida enää antaa vain jollekin tietylle viranomaiselle, sillä kaikki rekisterin tiedonkäyttäjät hyödyntävät ilmoitettuja tietoja. Tiedon käyttäjien prosessit edesauttavat myös ilmoittamiseen liittyvien puutteiden julki tuloa, jonka kautta niihin voidaan reagoida entistä paremmin. (Tietoa tulorekisteristä 2019.)

3.5 Seuraamusmaksut ilmoitusvelvollisuuden laiminlyönnistä

Tulonmaksajille voidaan määrätä seuraamusmaksuja, mikäli he laiminlyövät ilmoitusvelvollisuuttaan. Rekisteriin ilmoitettavien tulee olla ilmoitettu oikein ja ajallaan. Tällä oikeiden tietojen ajankohtaisuudella varmistetaan, että suoritusten maksamista koskevat vakuutusmaksut kyetään perimään oikeaan aikaan sekä suorittamaan myös veronsaajien tilitykset annetun määräajan puitteissa. Seuraamusmaksujen tarkoitus on siten edistää oikeiden tietojen ilmoittamista oikeaan aikaan. Myöhästymismaksu eli tulotietojärjestelmään myöhässä annettujen ilmoitusten seuraamusmaksu perustuu annettuun lakiin tulotietojärjestelmästä. Verohallinto määrää myöhästymismaksun tulorekisteristä saatavien tietoihin perustuen, ei kuitenkaan luonnolliselle henkilölle eikä kuolinpesälle. Luonnolliselle henkilölle tai kuolinpesälle maksu voidaan määrätä vain, jos kyseessä on elinkeinotoimintaa tai maa- ja metsätaloutta koskeva suorituksen ilmoitus. (Tulorekisterin seuraamusmaksut 2019.)

Myöhästymismaksu määräytyy, mikäli ilmoitusvelvollisuuteen liittyvät tiedot maksetuista suorituksista on maksettu myöhempänä ajankohtana kuin maksupäivää seuraavan kalenterikuukauden kahdeksantena päivänä. Myöhästymismaksut muodostu-

vat päiväkohtaiseen osuuteen sekä suorituksen määrän prosenttiosuuteen perustuen. Veronkorotus ja laiminlyöntimaksu voidaan määrätä myös tietyissä tapauksissa myöhästymismaksun sijasta. Näin voidaan toimia, mikäli tietojen ilmoittaminen on puutteellista tai tietoja ei ole toimitettu rekisteriin lainkaan, eikä maksaja ole korjannut itsenäisesti laiminlyöntiään ennen verojen ja maksujen määräämistä. (Tulorekisterin seuraamusmaksut 2019.)

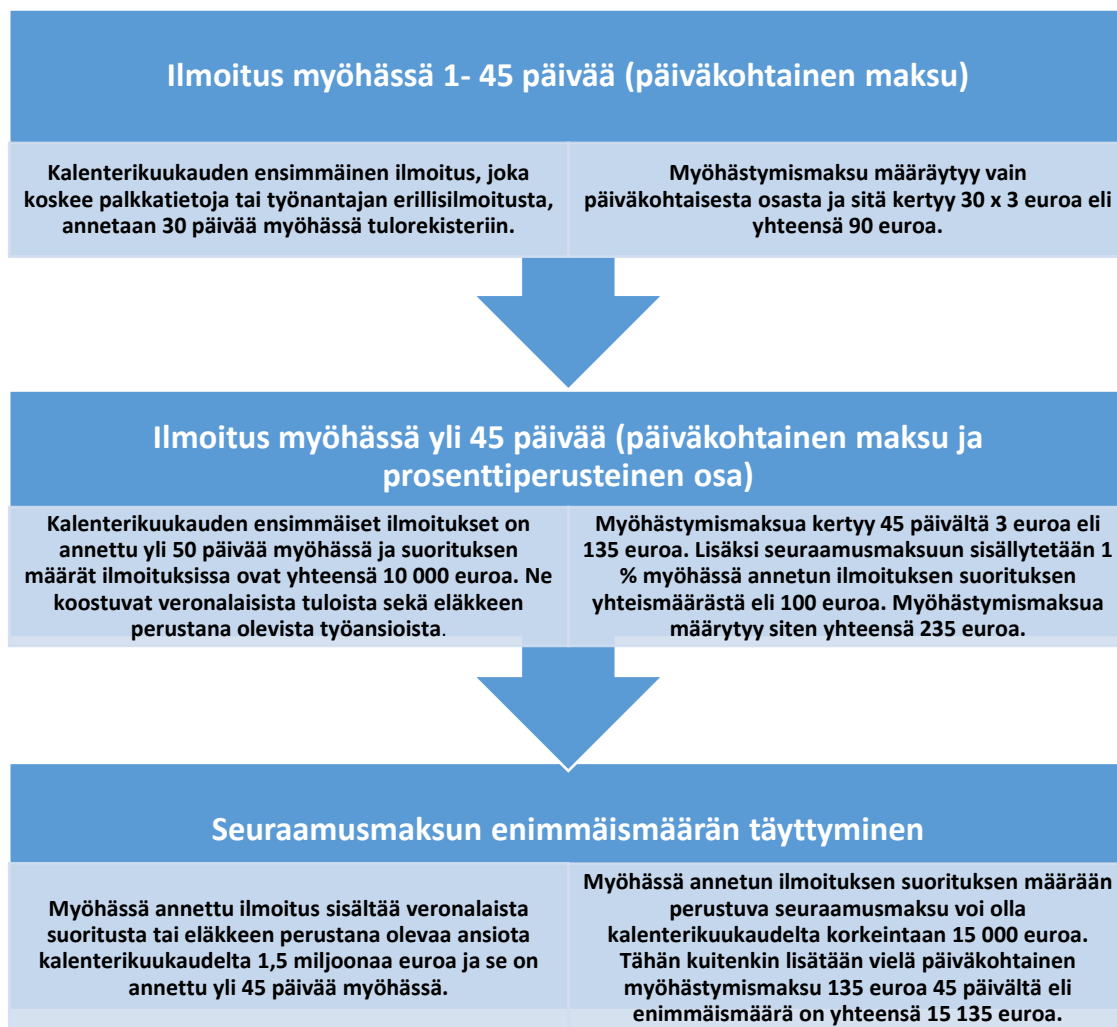
Seuraamusmaksujen muodostuminen

Mikäli ilmoitus rekisteriin on myöhässä 1-45 päivää, ensimmäisen kalenterikuukaudta koskevan ilmoituksen myöhässä jättäminen aiheuttaa 3 euron päiväkohtaisen myöhästymismaksun ja se jatkuu siihen saakka, kunnes tiedot ovat tulorekisteriin ilmoitettuna. Päiväkohtaista myöhästymismaksua voidaan määrätä enintään 135 euroa kyseiseltä 45 päivän ajanjaksolta. Mikäli määräajan sisällä aikaisemmin ilmoitettuja tietoja oikaistaan 45 päivän sisällä määräajasta, ei myöhästymismaksua määrätä lainkaan. Kun ilmoitus on tehty yli 45 päivää myöhässä, myöhästymismaksu on 135 euroa ja maksuun lisätään yksi prosentti veronalaisen suorituksen tai eläkkeen perusteena olevan ansion määrästä, joka on myöhässä ilmoitettu. Valinnan suorituksen ja ansion välillä ratkaisee se, kumpi näistä on suurempi määrältään. Myöhästymismaksua määrätään yksi prosentti veronalaisesta suorituksesta tai eläkkeen perusteena olevasta ansiosta, kun aikaisemmin annettuja tietoja oikaistaan yli 45 päivää ilmoitetun määräajan jälkeen. Jos veronalaisen suorituksen määrä tai eläkkeen perusteena olevan ansion määrä ei oikaisun takia muutu suuremmaksi kuin aiemmin on jo ilmoitettu, ei myöhästymismaksua määrätä. (Tulorekisterin seuraamusmaksut 2019.)

Myöhästymismaksun enimmäismäärä on 15 135 euroa kalenterikuukaudta kohden. Tämä voi täytyä esimerkiksi silloin, kun ilmoitus veronalaisen suorituksen tai eläkkeen perusteena olevan ansiotulon ilmoitettu määrä on kalenterikuukaudelta 1,5 miljoonaa euroa ja se on yli 45 päivää myöhässä. (Tulorekisterin seuraamusmaksut 2019.) (Kuvio 2.).

Seuraamusmaksujen euromääriin vaikuttavat siten monet eri tekijät, kuten annettujen ilmoitusten myöhästymisen rekisteriin päiväkohtaisesti mitattuna, mahdollinen prosenttiperusteinen osuus sekä ilmoituksen veronalaisen suorituksen tai eläkkeen

perusteena oleva ansiotulon ilmoitettu määrä. Myöhästymismaksujen muodostumista voidaan havainnoida seuraavin esimerkein:

Kuvio 2. Myöhästymismaksujen määräytyminen (Tulotietojen ilmoittaminen: seuraamusmaksut 2019)

Pääsääntöisesti siirtymäkautena ei määrätä myöhästymismaksuja, aiemmin siirtymäaika koski vuosia 2019 – 2020 (Tulorekisterin seuraamusmaksut 2019). Myöhästymismaksun määräämistä koskevaa siirtymäaika pidennettiin kuitenkin vuodella. Myöhästymismaksua määrätään siten ilmoituksista, jotka on annettu myöhästyneesti ja niiden maksupäivä on 1.1.2021 tai sen jälkeen. Mikäli laiminlyönnin todetaan osoittavan ilmeistä piittaamattomuutta, voidaan siinä tapauksessa määrätä mahdollisia myöhästymismaksuja myös siirtymäajalla. Tulorekisterin tiedon käyttäjillä on myös

mahdollisuus määrätä omia seuraamusmaksujaan laiminlyöntien ilmi tullessa. (Tulorekisteri ilmoittamiseen lievennyksiä 1.1.2020 alkaen 2019.)

3.6 Tulorekisteri ilmoittamiseen liittyvät lievennykset

Tulorekisterin käyttöönotossa ilmenneitä haasteita korjattiin vuoden 2020 alusta, jolloin voimaan tulivat uudet säännökset ilmoittamista koskien. Tämä tarkoitti sitä, että esimerkiksi pienyrittäjien, kansalaistoiminnan sekä kansalaisjärjestöjen hallinnollinen taakka keventyi. Lakimuutosten soveltaminen koskee 1.1.2020 jälkeen maksettujen tulojen ilmoittamista. (Tulorekisteri ilmoittamiseen lievennyksiä 1.1.2020 alkaen 2019.)

Tulorekisterin käyttöönotto vaikeutti pk-yritysten sekä yhdistysten toimintaa, koska niiden tuli oppia nopealla tahdilla kirjaamaan tulonsaajan tulotiedot rekisteriin, heti viiden päivän sisällä maksupäivästä. Hallinnollisen taakan väheneminen on merkittävää yhdistyksille, sillä moni niistä toimii vapaaehtoisten toimijoiden avulla, ja nämä vapaaehtoiset hoitavat myös esimerkiksi palkkioiden ja matkalaskujen maksamisen. Tulorekisteri-ilmoitukset on voitu tehdä lakimuutoksen voimaan astuttua koko kuukauden ajanjaksolta seuraavaan kuukauden alussa, joten tämän uskotaan helpottavan myös vapaaehtoisia yhdistyksen työntekijöitä. (Männistö 2020.)

Pääsääntöisesti tulorekisteriin ilmoitetaan palkkatiedot periaatteella maksupäivä + 5 päivää, ja jokainen maksutapahtuma ilmoitetaan erikseen. Ilmoittamisen määräaikoihin säädetyt poikkeukset koskevat luontoisetuja, verovapaiden kustannusten korvauksia, palkkaennakkoja, rekisteröityjen yhdistysten kertasuorituksia, ja puhelinnetuja. (Ilmoittamisen määräajat 2020.)

Rekisteröidyt yhdistykset ovat voineet ilmoittaa vuoden 2020 alusta lähtien maksimissaan 200 euron suuruiset kertasuoritukset seuraavan kalenterikuukauden viidenteen päivään mennessä rekisteriin. Tämänkaltaisia pieniä palkkioita, kuten kilpailujen tuomaripalkkioita, ei siten tarvitse kirjata enää nopeasti tulotietojärjestelmään. (Männistö 2020.) Kilpailupalkintona voi toimia rahasumman lisäksi myös tavara (Tulorekisteri ilmoittamiseen lievennyksiä 1.1.2020 alkaen 2019.)

Myös verottomien matkakustannusten ilmoittamiseen tuli helpotuksia. Ne voidaan kirjata rekisteriin maksua seuraavan kalenterikuukauden alussa. Myöskään palkkaenakoista ei tehdä enää erillistä ilmoitusta, mikäli ennakko vähennetään tulonsaajan palkasta saman kuukauden aikana. Ilmoittamista koskevat lievennykset ulottuvat lisäksi kilpailupalkkioihin, jotka ovat vuosittain korkeintaan sadan euron suuruisia. Ne ovat verovapaita ja ne ilmoitetaan tulorekisteriin vain silloin, jos niitä pidetään palkkana tai työ- tai käyttökorvauksena. (Männistö 2020.) Riippumatta rahapalkan maksupäivästä, luontoisedut voidaan ilmoittaa nykyään rekisteriin seuraavan kuukauden viidenteen päivään mennessä (Tulorekisteri ilmoittamiseen lievennyksiä 1.1.2020 alkaen 2019).

4 Tulorekisterin käyttöönotosta syntyneet ongelmatilanteet ja hyödyt

Tässä luvussa käsitellään tulorekisterin käyttöönotosta syntyneitä ongelmatilanteita, muutoksia ja mahdollisia hyötyjä eri osapuolille. Tulotietojärjestelmän oltua toiminnassa jo hieman yli vuoden ajan sen ensimmäisistä käyttökokemuksista ja mahdollisista uusista haasteista on myös ilmentynyt informaatiota erilaisin näkökulmin käsiteltynä.

4.1 Tulorekisterin käyttöönoton ongelmatilanteet

Tulorekisteri otettiin käyttöön helpottamaan byrokratiaa, mutta sen alkutaipaleella yritykset sekä tilitoimistot tasapainoivat järjestelmästä koituneiden ongelmien kanssa. Tulorekisterissä ilmeni teknisiä ongelmia sekä hankaluuksia sen käytettävyydessä. Yritykselle hankaluudet konkretisoituivat esimerkiksi liian suurina maksettavien verojen määrinä. Ongelmat näkyivät suurelta osin mm. tietojen siirtymisessä tulorekisteristä Oma Veroon sekä tietynlaisissa ilmoittamistapauksissa. Joissain tapauksissa syntyi yrityksissä jopa epäilyä siitä, onko tilitoimisto hoitanut yrityksen asiat kunnolla. Näitä epäilyjä aiheuttivat esimerkiksi mahdolliset Oma Verosta palautuneet maksut ja virheelliset viivästysseuraamukset. Normaalialo ilmoittamista tulorekisteriin

saatiin kuitenkin korjattua ajan kanssa. Koska varsinainen siirtyminen tulotietojärjestelmään tehtiin kerralla, se on ollut suuri haaste eri osapuolille ja se vaati paljon työtä jo ennen käyttöönottoa niin ohjelmistotoimittajilta sekä palkanlaskentapalveluiden tuottajilta. (Tulorekisterin ongelmat vaikuttaneet sekä yrityksiin että tilitoimistoihin 2019.)

Tietojen syötössä tulorekisteriin havaittiin järjestelmän käyttöönoton alussa kankeutta. Mahdolliset virheet tietojen ilmoittamisessa estivät ilmoitusten tallentumisen rekisteriin. Koska järjestelmän käyttöönotto toi suuria muutoksia ilmoitusmenettelyihin ja palkkaohjelmistoihin, niin myös mm. palkanlaskijat joutuivat opettelemaan uudet toimintatavat. Esimerkiksi ammattiluokan tietojen syötössä edellytetään suurta tarkkuutta, ja täytyy pitää huolta, käytetäänkö pientä vai suurta kirjainta, mihin kohtaan väliviiva sijoitetaan tai kuinka montaa numeroa käytetään. Palkka-fi-palvelun rajanpintahakemuksessa mahdollinen puuttuva ruksi aiheutti sen, että tulorekisteri hylkäsi tilitoimiston lähetetyn aineiston. Tilitoimistoilla olikin paljon työtä, kun rekisteri otettiin käyttöön 2019 vuoden alusta. (Kalliosaari 2019.)

Ensimmäinen kokonainen vuosi ei sujunut täysin ongelmitta myöskään Verohallinnon näkökulmasta, sillä se joutui lähestymään kirjeitse tiettyjä ilmoittajia, koska jotkin ilmoitukset olivat muodostuneet järjestelmään useaan kertaan. Tueksi ilmoittajille annettiin lisäohjeistusta, vanhoja ohjeita paranneltiin ja Verohallinto alkoi myös keräämään palautetta mm. tekemällä haastatteluja sekä kyselyjä. (Kartano 2020.)

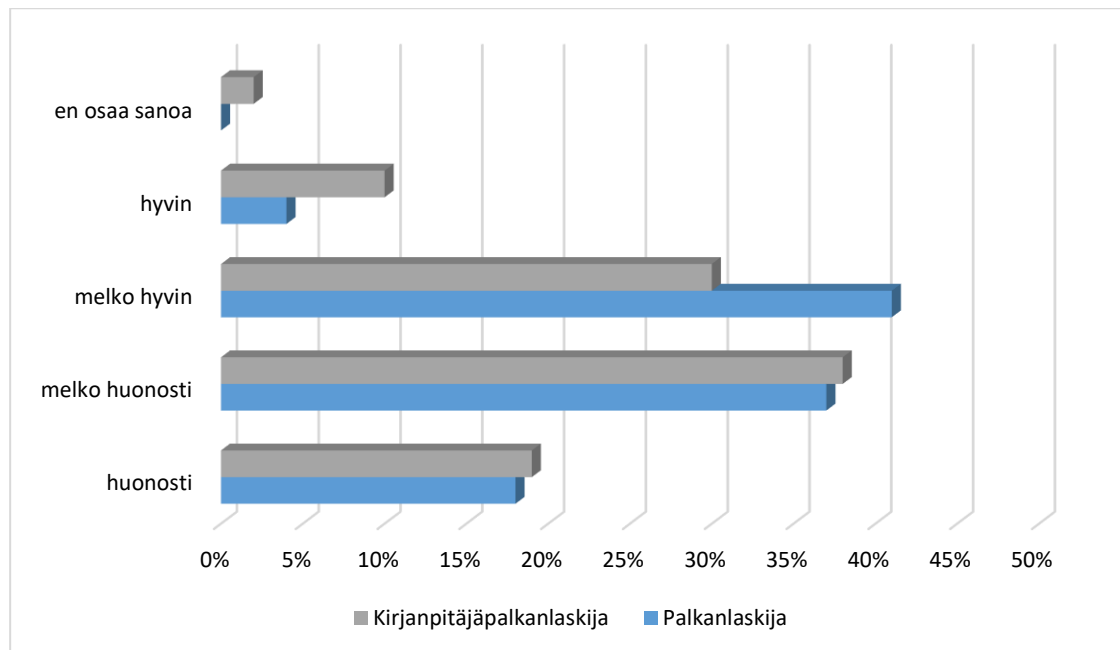
Nykyään tulorekisterin viiden päivän aikaraja raportoinnille koetaan yhdeksi rekisterin suurimmista haasteista käytännön tasolla, sillä nyt rekisterin tuomat vaatimukset ja määräajat ovat siirtäneet painetta tasaisesti koko vuodelle. Varsinkin kansainvälisissä tilanteissa raportointi on koettu haastavammaksi kuin ennen tulorekisterin käyttöönottoa. (Tulorekisteri täytti vuoden- ensimmäisen vuoden kokemuksia ja muutoksia vuodelle 2020, 2020.)

Taloushallintoliiton yli kolmelle tuhannelle tilitoimistolle tekemässä kyselyssä arvioitiin toimistojen kokemuksia rekisteristä. Vastauksia kyselyyn tuli noin 400 kappaletta. Kysely tehtiin sen jälkeen, kun rekisteri oli ollut toiminnassa noin puolen vuoden

ajan. Tulorekisterin toimivuus arvioitiin kyselyssä samalle tasolle, olipa sitten kyseessä palkanlaskija tai kirjanpitäjä- palkanlaskija. Toimivuus ei siten ollut riippuvainen tekijästä tai siitä, oliko henkilö erikoistunut palkanlaskentaan. Molemmat ryhmät arvioivat, että palkkaohjelmat toimivat hyvin, mutta tulorekisterin toiminnassa sijaitsevat kaikista suurimmat ongelmat. Vaikka rekisteri aiheutti suurta kritiikkiä, sille annettiin kuitenkin keskinkertainen arvosana kokonaisuudessaan. (Lahtinen 2019.)

Palkkaohjelmien toimivuus arvioitiin kyselyssä paremmaksi kuin tulorekisterin, niin pienten kuin suurien tilitoimistojen osalta. Täten olettamus suurempien tilitoimistojen paremmista resursseista ei näkynyt tulorekisteriin valmistautumisessa tai myöskään sen käyttöönotossa lainkaan. Tutkimuksen perusteella pääteltiin, että valmistautuminen oli ollut kokonaisuutena hyvää ja tietoaikin oli annettu riittävästi riippumatta tilitoimiston koosta. Hanke itsessään oli vain niin suuri, ja tulorekisterin toimivuus heikko, mikä aiheutti lopulta ongelmia. Valtaosa vastaajista oli myös sitä mieltä, että palkanlaskentapalvelu oli entisestään hidastunut, joten hallinnollisen taakan väheneminen ei ollut vielä kyselyä tehdessä päässyt toteutumaan. Asiakasveloitukset toimistoissa olivat kasvaneet, kuten myös huoli asiakkaiden suhtautumista. Suurin osa asiakkaista suhtautuikin rekisterin tuomiin muutoksiin hieman negatiivisesti tai neutraalilla tasolla. Työmäärän vähentymistä odoteltiin, sillä se oli vain siihen mennessä noussut ja myös palkanlaskentapalvelut olivat hidastuneet, lisäksi useissa toimistoissa kustannusten nousu oli katettu osittain tai kokonaan omista varoista. (Lahtinen 2019.)

Palkanlaskijoiden ja kirjanpitäjä-palkanlaskijoiden arvosanat tulorekisterin toimivuudesta jakautuivat siten melko samankaltaisesti taloushallintoliiton tutkimuksessa. Kirjanpitäjä-palkanlaskijat antoivat hieman korkeamman arvosanan tulorekisterin toimivuudesta ylimmällä asteikolla arvioiden toimivuuden hyväksi, kun taas palkanlaskijat arvioivat tulorekisterin toimivuuden melko hyväksi hieman suuremmin prosenttiosuuksin. (ks. kuvio 3.)

Kuvio 3. Arvosanojen jakautuminen tulorekisterin toimivuudesta (Lahtinen 2019, muokattu)

Kun kirjanpitäjä-palkanlaskijat arvioivat tulorekisterin toimivuutta taloushallintoliiton kyselyssä, suurin osa heistä 38 % ilmaisi, että tulorekisteri toimii heidän arvioidensa mukaan melko huonosti. Palkanlaskijoista enemmistö 41 % antoi hieman paremman arvosanan tulorekisterin toimivuudelle, ja he arvioivat sen toimineen melko hyvin. Kirjanpitäjä-palkanlaskijoista hieman pienemmin prosenttiosuuksin, eli noin 30 % arvioivat tulorekisterin toimineen melko hyvällä tasolla. Arvosanojen jakautuminen oli muutoin melko tasaista molemmissa ryhmissä. Esimerkiksi noin 18 % palkanlaskijoista ja 19 % kirjanpitäjistä ilmaisivat tulorekisterin toimineen huonosti.

Kun samassa taloushallintoliiton tutkimuksessa annettiin mahdollisuus vapaaseen palautteeseen, vastaukset olivat hyvin moninaiset, ja valtaosa palautteesta olikin melko murskaavaa. Tekniikan pettäminen oli suuri ongelma järjestelmän käyttöönotto vaiheessa, ja tulorekisterin tuen ruuhkautuminen sekä tuen henkilöstön osaamattomuus tietyissä kysymyksissä lisäsi vain työntekijöiden harmia. Myöskin Suomi.fi- valtuutuksen toteuttaminen rekisterin kanssa samaan aikaan sai kritiikkiä palautteessa. (Fredman 2019.)

4.2 Tulorekisterin tuomat hyödyt eri osapuolille

Tulorekisterillä on tavoitteita, joiden konkretisoituminen vie aikansa. Kuitenkin jo nyt on voitu havaita joitakin asianmukaisia hyötyjä, jotka ovat ilmentyneet tulorekisterin käyttöönoton jälkeen. Lisäksi pitkänajan tähtäimellä tulorekisterin uskotaan palvelevan monia eri osapuolia yhä paremmin. Tulorekisterin ollessa käytössä jo yli vuoden on julkisessa keskustelussa ja mediassa ilmestynyt ensimmäisiä kokemuksia rekisterin käyttöönoton konkreettisista hyödyistä eri osapuolille.

Tulorekisterin yleiset hyödyt ovat seuraavat:

- hallinnollinen taakka vähenee työnantajilta, kun tulorekisterin avulla esimerkiksi palkan maksuun liittyviä raportointi- ja ilmoittamisvelvoitteita voidaan helpottaa.
- tulonsaajat voivat nähdä ajantasaisen kokonaiskuvan omista palkka- sekä etuustiedoistaan
- rekisterin tiedon käyttäjien prosessit automatisoituvat. Rekisterin ollessa ajantasainen tietovaranto palkka-, eläke- ja etuustiedoista se edistää myös tiedonkäyttäjien päätöksentekoprosesseja. Näitä tietoja voidaan hyödyntää mm. viranomaisten valvonnassa, etuuksien laskemisessa sekä asiakasmaksujen toteen asettamisessa.
- mukana tukemassa harmaan talouden torjuntaa (Tulorekisterin esittely 2019.)

Tulorekisterin on kerrottu nopeuttavan eläkehakemusten käsittelyä ja lisäksi Kela arvioi rekisterin lisäävän päätösten oikeellisuutta. Koska rekisteriä aiotaan käyttää sosiaaliturvan pohjana, kaikkien tulotietojen ilmoittaminen sinne on erittäin tärkeää. Rekisteri mahdollistaa siis myös sosiaaliturvan uudistamisen. Lisäksi rekisterin on arvioitu purkavan kannustinloukkuja, kun etuuksia ei jouduta enää odottelemaan, sillä näkyvillä ovat reaaliaikaiset tulotiedot etuuskäsittelyssä. (Uber 2019.)

Rekisterin hyödyt ovat alkaneet vähitellen näkymään konkreettisesti. Tulorekisteri on esimerkiksi helpottanut tulonsaajan verokortin tilaamista, sillä omien tulotietojen seuraaminen on nykyään helpompaa. Lisäksi Verohallinto viranomaisena on hyötynyt rekisteristä, sillä se saa nyt ajantasaisemman kuvan tulotiedoista, ja näin ollen mahdollisimman oikeamääräinen ennakonpidätys on mahdollista tehdä jo verovuoden aikana. Tämä on siten helpottanut Verohallinnon työtä ja rekisteri auttaa myös asiakaspalvelutilanteissa, kun saatavilla ovat ajantasaiset tulotiedot Verohallinnon järjestelmästä. Lisäksi tulotiedot, jotka ovat ilmoitettu rekisteriin vuodelta 2019, siirtyvät automaattisesti tulonsaajan esitäytetylle veroilmoitukselle. Mikäli tiedot ovat ilmoitettu mahdollisimman oikein, sitä vähemmän korjattavaa jää veroilmoitukseen tulonsaajalle. (Kartano 2020.)

Työnantajat eivät enää anna erillisiä vuosi-ilmoituksia maksetuista palkoista, vaan tulorekisteriin tietojen ilmoittaminen riittää. Ennen tulorekisterin käyttöönottoa Verohallinnon yritysasiakkaat velvoitettiin ilmoittamaan kuukausittain vain kokonaismäärä yhteensä maksetuista palkoista, ennakonpidätyksistä sekä lähdeveroista. Vasta vuosi-ilmoituksella näkyivät tulonsaajakohtaiset erittelyt, ja se tapahtui jo vuoden päätyttyä. Tämä tarkoittaa sitä, että muutos on ollut suuri yrityksen reaaliaikaisesta näkymästä puhuttaessa. Kun Verohallinto on saanut rekisteristä oikeaa ja ajantasaista tietoa, voidaan niitä käyttää myös mm. asiakkaiden hakemusten käsittelyssä sekä verovalvonnassa. Lisäksi mahdollinen verotarkastus voi nopeutua, kun Verohallinnolla on tietoa yrityksen työntekijöistä ja tätä kautta parempi ymmärrys yritysasiakkaan tilanteesta kokonaisuudessaan. (Kartano 2020.)

On arvioitu, että ainakin kotimaiset palkanmaksat ovat olleet mielissään vuosi-ilmoitusten pois jäämisestä sen jälkeen, kun tulorekisteri otettiin käyttöön. Perinteinen alkuvuodelle painottuva kiire koskien vuosi-ilmoituksia on siten tasoittunut. (Tulorekisteri täytti vuoden- ensimmäisen vuoden kokemuksia ja muutoksia vuodelle 2020 2020.)

Tulorekisterin varmenteen käytön laajeneminen myös veroilmoittamiseen on toiminut eräänlaisena teknisen tehokkuuden edistäjänä. Esimerkiksi tänne saakka kirjanpi-

täjä on joutunut tunnistautumaan erikseen vahvalla tunnisteella, kun hän on lähettänyt kuukausittaista alv-ilmoitusta kirjanpito-ohjelmasta. Mikäli ohjelmiston käytössä on tulorekisterin varmenne, niin jatkossa ilmoitusten lähetys onnistuu myös ilman erillistä tunnistautumista. Jotkut ohjelmistot ovatkin jo ehtineet rakentamaan varmenteen käytön myös veroilmoittamiseen, ja toiset ohjelmat aikovat rakentaa vuoden 2020 aikana ratkaisut varmentamiseen. Varmenteen hakeminen tulorekisteri-ilmoittamiseen vain kerran riittää, eikä sitä haeta siten enää uudelleen. Näin ilmoitusten lähettäminen on sujuvampaa tunnistautumisen jäädessä pois. Käytännössä tämä siis tarkoittaa, että kyseisen varmenteen avulla tilitoimistot voivat lähettää kaikkien asiakkaidensa tulovero- sekä alv-ilmoitukset suoraan Verohallinnon rajapintaan omista kirjanpito-ohjelmistaan. (Kartano 2020.)

Tulorekisterillä ei kuitenkaan ole vaikutusta esimerkiksi kirjanpitoaineiston säilytysvelvollisuuteen. Tiedot säilytetään tulorekisterissä 10 vuotta tiedon tallentamisvuoden seuraavasta vuodesta alkaen. Rekisteri ei korvaa työnantajan kirjanpidon tai muiden materiaalien säilyttämiseen liittyviä velvoitteita. (Yleistä tulorekisteristä 2020.)

Palkkahallinnon prosessiin on myös tulossa helpotuksia vuosien 2020 ja 2021 välisenä aikana avattavan rajapintaratkaisun avulla. Tämä tarkoittaisi sitä, että ennakonpidätysprosentti kyettäisiin hakemaan palkkahallinnon ohjelmistoon suoraan ja lopulta uudistuksen edesauttamana paperisten muutosverokorttien toimittaminen jäisi vähitellen pois käytöstä. (Kartano 2020.)

Tulorekisteri ilmoittamisen on sanottu olevan myös pääosin varsin onnistunut, kun ilmoittamista on toimitettu nyt vuoden ajan. Valtaosa tiedoista 87 % ilmoitettiin suoraan palkkaohjelmasta rekisteriin teknisen rajapinnan kautta. Sen sijaan paperi-ilmoituksia tehtiin vain 0,01 % kaikista ilmoituksista. (Kartano 2020.)

Verohallinto syventää lisäksi yhteistyötään ilmoittajien kanssa 2020 vuoden aikana asiakasraatien avulla. Ne ovat suunnattu mm. tilitoimistoille, ohjelmistotaloille sekä muille käyttäjille ja niiden kautta halutaan kerätä palautetta toimintojen sekä palveluiden kehittämiseksi. (Kartano 2020.)

4.3 Tulorekisterin tekninen rajapinta, varmenteet ja ilmoittaminen

Erilaisten järjestelmien välille voidaan rakentaa integraatio, ja sitä kutsutaan silloin tekniseksi rajapinnaksi. Tällöin tiedot siirtyvät kahden sovelluksen välillä sähköisellä yhteydellä esimerkiksi palkkahallinnon ohjelmistosta tulorekisteriin. (Tulorekisterin tekninen rajapinta 2020.) Rajapinta toimiikin niin, että se mahdollistaa integraation ohjelmistoon ja sen avulla voidaan hakea tai viedä tietoa tekemällä pyyntöjä valitulle ohjelmistolle (Tasanen 2019).

Aikaisemmin ilmoittamiseen kuului monia manuaalisia työvaiheita. Ilmoitukset laadittiin, kirjauduttiin ilmoittamisen palveluun, tiedot siirrettiin ja lopulta tiedot lähetettiin. Tekninen rajapinta mahdollistaa ilmoittamisen automatisoinnin. Palkkatiedot voidaan ilmoittaa suoraan palkkajärjestelmään ilman siirtymistä erilliseen tulorekisterin ilmoittamisen palveluun teknistä rajapintaa käyttäen. Manuaalisen työn määrä ja työvaiheet vähenevät palkkatietojen ilmoittamisessa, kun tietoja siirretään rekisteriin teknisen rajapinnan avulla. Palkanlaskija voi siten käyttää palkanlaskentaan sekä tietojen ilmoittamiseen samaa järjestelmää kyseisen teknisen rajapinnan avustamana. Ilmoittaminen nopeutuu ja myös työtehtävät helpottuvat, kun tietojen ilmoittajalta ei vaadita erikseen kirjautumista palveluun eikä henkilökohtaista tunnistautumista, sillä palvelua avattaessa on jo sovittu teknisen rajapinnan käyttöön liittyvistä asioista. (Tulorekisterin tekninen rajapinta 2020.)

Palkkatietojen ilmoittaminen tulorekisteriin voidaan tehdä käytännössä kahdella tavalla, joko käyttämällä teknistä rajapintaa tai sähköistä asiointipalvelua osoitteessa tulorekisteri.fi. Ilmoituksen rekisteriin voi tehdä myös sähköisessä asiointipalvelussa, mikäli palkat lasketaan paperilla tai manuaalisesti. Varsinaiseen paperilomakeilmoitteluun vaaditaan, kuten on jo todettu, jokin erityinen syy. Sähköinen asiointipalvelu vaatii tunnistautumisen Suomi.fi:ssä ja tai Katso-tunnisteen käytön, mikäli yritys tai henkilö on ulkomainen. Teknisessä rajapinnassa tunnistautuminen onnistuu varmenteiden avulla. (Asioi tulorekisterissä sähköisesti 2018.)

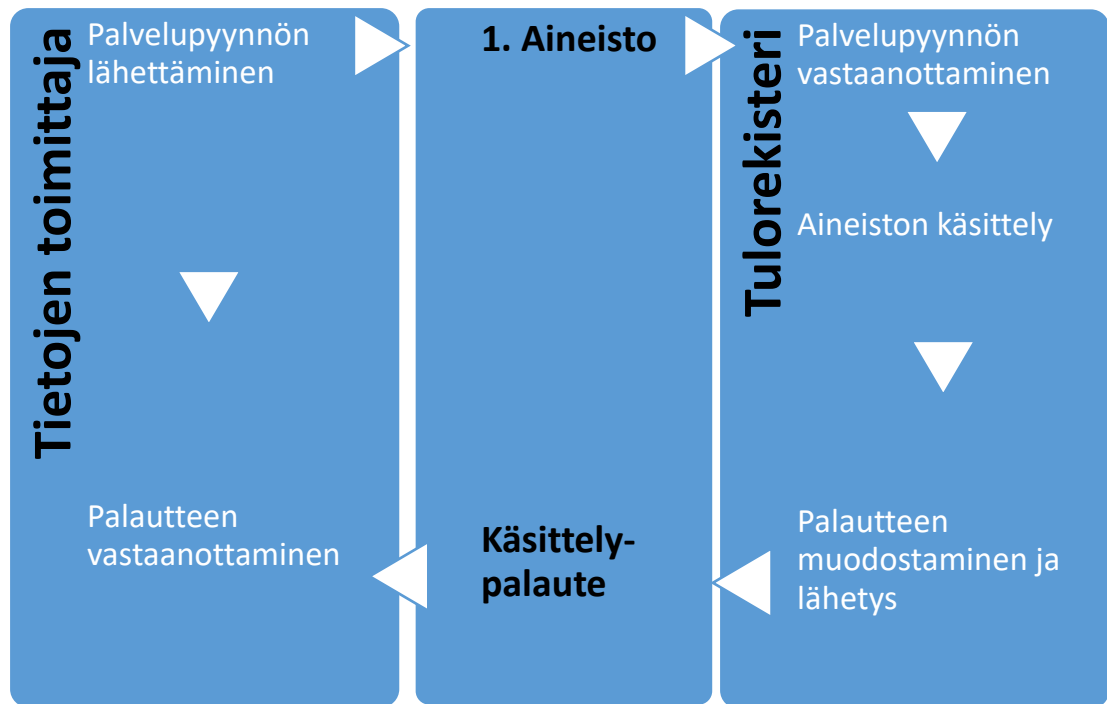
Varmenne, jonka tulorekisterin varmennepalvelu muodostaa, annetaan käyttöön esimerkiksi itse käyttäjäyritykselle tai muille tahoille, jotka hoitavat yrityksen asioita, kuten tilitoimistolle tai palkkahallinnon kumppanille. Teknisen rajapinnan varmenteen käyttö ei edellytä jokaisen työntekijän erillistä valtuutusta. Mikäli varmenne myönnetään tilitoimiston tai muun palkkahallinnon kumppanin käyttöön, niin he ovat sitoutuneet varmenteen käytön yhteydessä tekemään vain sellaisten asiakkaiden ilmoitukset, joiden kanssa heillä on keskinäinen toimeksiantosopimus. Yrityksen hoitaessa itsenäisesti palkkatietojen ilmoittamisen teknistä rajapintaa käyttäen myönnetään varmenne myös itse käyttäjäyritykselle. (Tulorekisterin tekninen rajapinta 2020.)

Tulorekisterin varmennepalvelu perustuu digitaalisiin varmenteisiin (Public Key Infrastructure), ja sen avulla on mahdollista tunnistaa tulorekisterin teknisiä rajapintoja käyttävät organisaatiot. Varmennepalvelu myöntää varmenteet sellaisille organisaatioille, jotka vastaavat tietojen toimittamisesta rekisteriin tai ovat oikeutettuja tietojen saamiseen rekisteristä. Varmenne toimii erilaisten tiedon tuottaja- tai käyttäjäorganisaatioiden tunnistautumisessa sekä aineiston muuttumattomuutta varmistaessa. Rajapinnan käyttö edellyttää kyseisen varmenteen hakemista. (Tulorekisterin tekninen rajapinta 2020.)

Tulorekisteriin rakennettavia rajapintoja voi olla erilaisia. Näitä ovat reaaliaikainen Web Service-, viivästetty Web Service- ja SFTP-rajapinnat. Reaaliaikainen Web Service -rajapinta on tarkoitettu käytettäväksi tilanteisiin, jolloin rekisteriin viedään pieni määrä ilmoituksia. Tätä rajapintaa käyttämällä ilmoituksia voidaan toimittaa vain yksi kappale kerrallaan, ja palaute vastaanotetusta tiedosta saadaan välittömästi. Kun palkanlaskenta-ajosta on syntynyt suuri määrä palkkatietoilmoituksia, ne lähetetään tulorekisteriin käyttämällä viivästettyä Web Service- tai SFTP-rajapintaa. Yleisenä suosituksena toimii se, että SFTP-rajapintaa käytettäisiin esimerkiksi silloin, kun palkka-ajo on tuottanut kerralla suuren määrän ilmoitettavia tietoja eikä ilmoittaja kykene käyttämään WS-rajapintaa. (Tulorekisterin tekninen rajapinta 2020.)

Tietojen toimitus reaaliaikaisen Web Service -rajapinnan avulla voidaan kuvata seuraavan kuvion muodossa. Tietojen toimitus alkaa, kun tietojen toimittaja lähettää

tiedot tulorekisteriin ja tulorekisterin rajapinta vastaanottaa palvelupyyntö. (ks. Kuvio 4.)

Kuvio 4. Tietojen toimitus reaaliaikaisella Web Service- rajapinnan avulla tulorekisteriin (Tekninen rajapinta-tietojen toimittaminen tulorekisteriin n.d, muokattu).

Kun tietojen toimittaja on toimittanut tulotietojärjestelmän tekniseen rajapintaan aineiston reaaliaikaisella Web Service -palvelupyyntöllä, niin tulorekisteri vastaanottaa lähetetyn palvelupyyntö ja käsittelee aineiston. Seuraavaksi tulorekisterin järjestelmä tuottaa käsittelypalautteen ja palaute lähetetään tietojen toimittajalle ja toimittaja saa myös synkronisen vastauksen itse palvelupyyntöön. Käsittelypalautteella tarkoitetaan tietoja käsittelyssä havaituista virheistä sekä aineiston sisältämiä virheellisiä sekä virheettömiä tietoja. (Tekninen rajapinta-tietojen toimittaminen tulorekisteriin n.d.)

5 Tilitoimistotyöntekijöiden työkuva

Tässä luvussa käsitellään palkanlaskijan ja kirjanpitäjän työkuvaan työtehtävineen sekä palkanlaskentaprosessin erilaisia päävaiheita yleisellä tasolla.

Kirjanpitäjä

Kirjanpitäjä voi työskennellä esimerkiksi yrityksessä tai tilitoimistossa. Hänen työtehtävänä on vastata erilaisten yritysten tai julkishallintojen laskutuksesta, reskontrista sekä kirjanpidosta. Kirjanpitäjän vastuulla onkin yrityksen kirjanpidon oikeellisuus sen aineiston mukaan, jonka hän on asiakkaalta saanut. Tilitoimistossa työskennellessään hän voi vastata asiakkaansa taloushallinnon kokonaisuudesta tai osasta siitä, kuten esimerkiksi verotuksesta, kirjanpidosta, palkanlaskennasta sekä tilinpäätöksestä. Kirjanpitäjän tärkeimpiin työtehtäviin kuuluu yrityksen kannattavuuden seuranta sekä hän osallistuu yrityksen budjetointiin esimerkiksi tuottamalla seurantaraportteja. (Kirjanpitäjä 2020.)

Kirjanpito liittyy palkanlaskentaan palkkakirjauksien takia ja myyntisaamisten sekä ostovelkojen kirjaamisen vuoksi myös reskontrien hoitamiseen ja laskutukseen. Useimmiten pienehköt sekä keskisuuret yritykset käyttävät tilitoimistoja kirjanpitoonsa hoitamiseen, suuressa yrityksessä kirjanpito voidaan hoitaa myös yrityksen omalla taloushallinto- osastolla. Vaatimuksena kirjanpitäjälle on osata käyttää teknistä kirjanpito- ohjelmaa ja myös tuntea kirjanpitoon liittyviä lakeja sekä säännöksiä ja halukkuutta oman osaamisensa kehittämiseen. (Eklund, Hakonen & Roos 2018, 10-11.)

Kirjanpitäjän tehtävänä on kirjanpidosta saatujen tietojen ilmoittaminen eteenpäin itse asiakasyritykselle sekä esimerkiksi Verohallintoon ja rahoittajille, jotka ovat ulkopuolisia sidosryhmiä. Kirjanpidossa hoidetaan esimerkiksi perustietojen ylläpito kirjanpidon osalta, kuukausittaisen kirjanpidon sekä tilinpäätöksen laadinta, erilaisten viranomaisilmoitusten kuten veroilmoituksen ja alv-veroilmoituksen tekeminen, tietojen ilmoittaminen eri toimijoille, kuten kaupparekisterille sekä Verohallinnolle ja kirjanpitoaineiston arkistointi. (Eklund, Hakonen & Roos 2018, 11.)

Palkanlaskija

Palkanlaskijan työtehtävinä on mm. laskea työntekijöiden palkat, tilastoida, ja tehdä tilityksiä sekä asiakirjoja, jotka liittyvät palkkahallintoon. Hänen vastuullaan on tehdä palkkojen maksatus oikeassa aikataulussa ja virheettömästi. Palkanlaskijan tulee tehdä esimerkiksi ennakonpidätykset sekä muut lakisääteiset vähennykset palkasta sekä laskea mm. vuosilomarapalkat ja lomarahat ja käsitellä luontais- sekä henkilökuntaetuudet. (Palkanlaskija 2020.)

Palkanlaskentaprosessi voidaan jakaa neljään eri päävaiheeseen. Ensimmäinen vaihe on työaika- ja palkkatieto -aineiston kerääminen, jossa palkka-aineisto kerätään työntekijöiden työvuorolistojen tai toteutuneen työajan perusteella työsuoritteista ja samalla huomioidaan mm. mahdolliset sairaspöissaolot. Toisessa vaiheessa työaika- ja palkkatiedot tulkitaan ja tiedot muutetaan esimerkiksi palkkalajeiksi, jotta palkanlaskenta on mahdollista tehdä. Kolmannessa vaiheessa suoritetaan itse palkanlaskenta. Mikäli palkanlaskentaprosessi on automatisoitu, tämä vaihe on lähinnä tietojen ajo palkkahallinto-ohjelmistossa, sillä ohjelmisto laskee automaattisesti esimerkiksi ennakonpidätykset ja työntekijän nettopalkan määrän. Neljäs ja viimeinen pääosa-alue on raportointi ja palkanlaskennasta toimitetaan tietoa erilaisille sidosryhmille, kuten palkansaajalle ja viranomaisille. (Lahti & Salminen 2014, 138-141.) Koska tulorekisteri muutti palkkatietojen ilmoittamisen vuoden 2019 alusta, useat eri viranomaiset saavat nykyään tarvitsemansa tiedot rekisteristä, sinne toimitetun ilmoituksen perusteella (Palkkatiedot on tärkeää ilmoittaa tulorekisteriin oikein – viranomaiset hyödyntävät annettuja tietoja päätöksenteossaan 2019).

6 Tutkimustulokset

Tässä luvussa esitetään haastattelujen kautta kerätystä aineistosta saadut tutkimustulokset. Tutkimus toteutettiin laadullisella tutkimusotteella ja aineistoa kerättiin puolistrukturoidun haastattelun avulla. Haastattelut tehtiin Zoom- työkalua käyttäen ja ääninauhat litteroitiin haastattelujen jälkeen tekstimuotoon ja tallennettiin. Aineistoa analysoitiin sisällön analyysia apuna käyttäen. Haastattelukysymykset löytyvät opinnäytetyön liitteestä 1. Molemmilla haastatelluilla tilitoimistotyöntekijöillä oli

vankka työkokemus omalta alaltaan, ja he olivat alansa ammattilaisia. Työkokemusta kirjanpitäjä- palkanlaskijalla oli yli 30 vuotta kirjanpidosta sekä palkanlaskennasta ja palkanlaskijalla oli 12 vuoden työkokemus alaltaan. Haastateltu kirjanpitäjä- palkanlaskija toimi yrittäjänä sekä johtajana omassa tilitoimistossaan ja haastatteluun osallistunut palkanlaskija toimi pääkäyttäjänä työpaikallaan palkanlaskennassa. Tuloksisissa käsitellään haastateltujen tilitoimistotyöntekijöiden tulorekisterin käyttöönottoon varautumista ja sitä, kuinka käyttöönotto vaikutti heidän työnkuvaansa sekä työprosesseihinsa ja mahdollisia tulorekisteristä koituneita hyötyjä ja haittoja heidän työhönsä. Tarkoituksena tässä luvussa on siten vastata tutkimustulosten esityksen kautta opinnäytetyön pääkysymykseen sekä sen alakysymyksiin.

Tulorekisterin käyttöönottoon varautuminen ja jatkokoulutus

Tutkimuksessa kävi ilmi, että tulorekisterin käyttöönottoon varauduttiin pääasiallisesti itsenäisesti kouluttautumalla, joko yksin tai yhdessä muiden työntekijöiden kanssa. Työkavereiden kanssa oli katsottu yhteisesti esimerkiksi koulutusvideoita ja lisäksi verottajan järjestämällä kurssilla oli käyty kouluttautumassa tulorekisterin käyttöönottoon. Jatkossa rekisterin käyttöönoton jälkeen kouluttautuminen on ollut lähinnä sitä, että tietoja on katsottu internet-sivustolta tai on opittu omien virheiden kautta tekemään asiat oikein. Mikäli on ollut jokin isompi päivitys tiedoissa kyseessä, joku työntekijöistä on tutkinut asian ja sitten asia on puhuttu yhdessä läpi muiden työntekijöiden kanssa. Teknisiin ohjelmistoihin liittyviin asioihin varautuminen ei juurikaan koskettanut työntekijöitä, sillä ohjelmistot päivittyivät automaattisesti. Toinen haastatelluista kertoi, että heidän tilitoimistossaan rekisteriin varautuminen ja sen tuomat muutokset tehtiin lähinnä keskitetysti tai sitten annettiin ohjeistus, mitä työntekijöiden tulee tehdä omille asiakkailleen. Palkanlaskennassa tämä tarkoitti esimerkiksi tulolajeihin liittyviä asioita, joita tehtiin keskitetysti, jolloin jokainen palkanlaskija tallensi ohjelmistoon omille asiakkailleen tarvittavat ja vaadittavat asetukset.

Tulorekisterin merkitys ja sen tuomat muutokset tilitoimistotyöntekijöille

Aineistosta on havaittavissa, että tulorekisterin käyttöönotolla on ollut merkitystä haastateltavien työhön. Palkanlaskijalla on nykyään enemmän muistettavaa, sillä nykyään palkkailmoitukset tulee tehdä 5 päivän sisällä, ennen vastaavasti tehtiin vain

vuosi-ilmoitus ja vuosi-ilmoitus tuntuikin toisesta haastatellusta hieman kätevämmältä vaihtoehdolta tämän suhteen. Kuitenkin hyvä rekisterin käyttöönotosta aiheutunut muutos oli se, että mikäli asiakas vaihtaa tilitoimistoa, niin palkat ovat nyt aina ilmoitettu eikä palkanlaskijan ei tarvitse enää miettiä, onko esimerkiksi edellinen tilitoimisto jo ilmoittanut asiakkaan aiemmat palkat, joten sen kaltaiset asiat ovat rekisterin astuttua voimaan jääneet pois työruutiineista. Ilmoitusasioiden muistaminen koettiin siten yhdeksi tulorekisterin tuomaksi tärkeimmäksi muutokseksi palkanlaskijan osalta, sillä nykyään ilmoittelu on jatkuvaa. Toinen haastateltavista mainitsi, ohjelmistosta lähtevät palkkoihin liittyvät ilmoitukset ihan hyvin eikä lisätyötä ei hänen mielestään joudu tekemään, mikäli kaikki tiedot menevät oikein. Vuosi-ilmoituksia tehdessä piti haastateltavan mukaan varata hieman aikaa niiden tekemiseen.

Tutkimuksessa ilmeni, että tulorekisterin merkitys haastatellun kirjanpitäjä- palkanlaskijan työhön oli merkittävä. Työmäärän oli koettu lisääntyvän runsaasti ja haastateltava mainitsi, että hänen työroolinsa takia, hän ei esimerkiksi voinut enää pitää lainkaan lomia, sillä hän joutuu tekemään niin paljon töitä. Tämä johtuu yksiselitteisesti ajasta, jonka hän joutui käyttämään palkkojen tekemiseen työajallaan, kun aikaa palkkojen ilmoittamiseen on nykyään 5 päivää. Tämä työmäärän lisääntyminen olikin suurin merkitys, jonka haastateltava oli kokenut tulorekisterin tuovan hänen työnsä leen. Lisäksi palkkaennakoiden maksamisen pois jääminen koettiin hankalaksi kirjanpitäjän työlle.

Asiakkaiden kannalta rekisterin tuomaksi positiiviseksi muutokseksi ja merkitykseksi mainittiin se, että nykyään asiakkaille ei tule suuria Tyel- velkoja, kun vakuutukset menevät palkan mukaan. Tulorekisteristä aiheutunut negatiivinen merkitys asiakkaille olivat lisääntyneet kustannukset palkkalaskelmien osalta, sillä asiakkaat joutuvat maksamaan jopa puolet enemmän tilitoimistolle palkkalaskelmista.

Tulorekisterin käyttöönoton merkitys kokonaisuudessaan haastatelluiden työntekijöiden tilitoimistoille oli vähäinen, sillä muutokset tehtiin usein keskitetysti, tai ne olivat pieniä teknisiä asioita, kuten varmenteen hakeminen. Mikäli ohjelmistossa oli havaittu bugi, joka oli aiheuttanut lisätyötä ja sekaannusta, oli rekisteri vaikuttanut vain siinä tapauksessa hieman suuremmin koko tilitoimiston toimintaan. Hallinnollisen

taakan suhteen haastateltavat mainitsivat, että tulorekisterin ei koettu vähentävän hallinnollista taakkaa tai että hallinnollisen taakan koettiin pysyneen samalla tasolla kuin ennen tulorekisterin käyttöönottoa.

Tulorekisterin aiheuttamat hyödyt sekä hankaluudet tilitoimistotyöntekijöille

Haastatteluista kävi ilmi, että tulorekisterin koettiin olleen ohjelmana kuitenkin ihan hyvä alku sekaannuksien jälkeen, mutta tietojen korjaaminen rekisteriin koettiin hankalaksi edelleen. Alkuvaiheessa ohjelmistosta saattoi puuttua esimerkiksi koodeja. Lisäksi toinen haastateltavista mainitsi, että tulorekisterin tuoma hyvä puoli on se, että nykyään asiakkaat joutuvat pitämään huolen, että heillä on esimerkiksi voimassa oleva tapaturmavakuutus, eikä heitä tarvitse jatkuvasti muistuttaa asiasta, sillä palkkatietoja ei saa muutoin lähetettyä eteenpäin, mikäli vakuutustiedot eivät ole tulorekisterissä. Lisäksi mainittiin, että hyvää tulorekisterissä on se, että kun kerran palkat on rekisteriin ilmoitettu, niin sen jälkeen niitä ei tarvitse enää miettiä.

Huonoja puolia tulorekisterin käyttöönotto toi palkanlaskijan työhön käytännössä tietojen korjaamisen vaikeuden sekä sen, että ilmoitusaika on haastateltavien mukaan liian nopea. Toisen haastatellun mukaan tietojen korjaaminen tulorekisteriin palkanlaskijan työssä tarkoittaa, että mikäli palkassa on ollut jokin virhe ja palkkaa pitää korjata, niin työtä tulee tehdä enemmän siihen korjaamiseen kuin ennen vuosi-ilmoituksen aikaan. Vanhoja ilmoituksia pitää siten nykyään esimerkiksi mitätöidä ja tehdä tilalle uusia ilmoituksia. Vuosi-ilmoituksen ollessa käytössä tietoja voitiin korjata haastatellun mukaan jouhevammin vuoden varrella.

Tulorekisterin käyttöönoton viivästymisellä sekä vaiheittaisella käyttöönotolla ei ollut juurikaan vaikutusta haastatelluiden tilitoimistotyöntekijöiden työhön eikä tilitoimiston toimintaan. Ainoastaan ohjelmistovirheestä johtunut tietokatkos oli esimerkiksi tuonut hieman hankaluuksia toisen haastatellun työhön. Tapaturmavakuutusyhtiöiden tullessa mukaan vasta vuoden päästä rekisterin tiedonkäyttäjäksi oli tässä tapauksessa tilitoimistossa havaittu, että tiedot palkoista eivät olleetkaan menneet perille vakuutusyhtiöihin ohjelmistovirheen takia.

Myöskään tulorekisteri- ilmoittamiseen liittyvien lievennysten voimaan astuminen tammikuussa 2020 ei vaikuttanut tilitoimistotyöntekijöiden työprosesseihin, vaan toinen haastatelluista totesi ilmoitteluun liittyvien systeemien pysyneen lähinnä ennallaan hänen työpaikallaan. Tulorekisterin varsinaisen käyttöönoton sujuminen todettiin loppujen lopuksi menneen kokonaisuutena ihan hyvin, alkuhankaluuksista huolimatta. Teknisen rajapinnan käytön todettiin sujuneen yleisesti hyvin ja se oli käytössä molemmissa tilitoimistossa. Asteikolla 1-5, tulorekisterin käyttöönoton onnistumiselle sekä sen toimivuudelle haastatellut antoivat yleisesti arvosanan 3.

Tulorekisterin vaikutus tilitoimistotyöntekijöiden työnkuvaan sekä heidän työprosesseihinsä

Aineistosta on havaittavissa, että tulorekisterin vaikutus haastateltujen tilitoimistotyöntekijöiden työnkuvaan ja työprosessiin koski pitkälti lisääntynyttä työn määrää kokonaisuudessaan tai sitä, että nykyään on enemmän muistettavaa ilmoittelun suhteen, kun palkat tulee ilmoittaa 5 päivän sisään. Toisaalta toinen haastatelluista mainitsi myös työn lähinnä jakaantuvan nyt vain eri tavoin, eikä hän kokenut varsinaisesti itse työmäärän lisääntyneen hänen kohdallaan vaan totesi lähinnä tietojen korjaamisen olevan se asia, joka aiheuttaa hänelle lisätyötä. Kuitenkin haastateltu mainitsi työn olevan nykyään hieman kuormittavampaa, ilmoituksiin liittyvän viiden päivän ilmoitusajan takia.

Palkanlaskenta työprosessiin tulorekisterin käyttöönotto aiheutti toisen haastatellun mukaan viiden päivän sisällä ilmoittamisen sekä sen, että kerran kuussa tulee tehdä lisäksi erillisilmoitus. Ennen tulorekisterin käyttöönottoa työprosessi alkoi siitä, että saatiin palkka-aineistot, laskettiin palkat ja laitettiin ne maksuun ja työ oli valmis. Rekisterin tultua käyttöön prosessiin tuli siten lisäksi 5 päivän sisällä tietojen ilmoittaminen sekä erillisilmoituksen tekeminen kerran kuukaudessa. Lisäksi haastateltava totesi, että tulorekisteristä näkee nykyään palkkakaushikohtaisesti tiedot ja sen ehkä olevan hänelle helpompaa saadun tietomäärän suhteen. Paperisia ilmoituksia kyseisen haastateltavan ei ollut tarvinnut tehdä lainkaan tulorekisterin käyttöönoton jälkeen.

Kirjanpitäjä- palkanlaskijan työssä jatkuva palkkojen tekeminen koettiin niin, että se katkaisee osittain muun työn. Ennen työrutiini saattoi olla sellainen, että kirjanpitoa pystyi tekemään koko ajan ja palkkoja vain 2 viikkoa kuun vaihteessa, joten molempia töitä pystyi silloin tekemään paremmalla työrutiinilla. Nykyään työnteon koettiin siten katkeavan ikävästi jatkuvan palkkojen tekemisen takia. Haastateltu toivoi, että palkkaennakot saataisiin jälleen mukaan, mitä tulee kirjanpitoon ja entisiä ja nykyisiä käytäntöjä voitaisiin vielä yhdistellä, jotta tulorekisterin käyttö olisi sujuvampaa.

Sähköinen varmenne oli haastatelluilla käytössä, ja tunnuksien tekeminen oli tuonut hieman lisätöitä molemmille tulorekisterin käyttöönoton alkuvaiheessa. Toinen haastatelluista mainitsi, että käytössään hänellä oli suomi- tunniste ja mobiilivarmenne, mikäli hänen oli tulorekisteriin tunnistauduttava. Sähköisen asiointipalvelun kerrottiin myös toimineen hyvin hänen sitä käyttäessään. Tulorekisterin teknisen rajapinnan käyttö, ei ollut lisännyt eikä vähentänyt haastateltujen työn määrää, koska tiedot kulkeutuivat jo aiemmin automaattisesti. Tulorekisterin koettiin yleisesti olevan hyvä asia haastateltujen tilitoimistotyöntekijöiden työlle ja heidän toimialalleen. Lisäksi mainittiin sen että, tiedot saadaan nyt yhdestä paikasta olevan hyvä asia tulotietojärjestelmän tiedonkäyttäjille.

7 Johtopäätökset

Opinnäytetyölle asetettiin sen alkuvaiheessa tutkimuskysymyksiä ja tutkimusongelma. Tutkimusongelmana oli selvittää, miten tulorekisterin käyttöönotto vaikutti tilitoimistotyöntekijöiden työhön sekä työprosesseihin. Opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa uutta ymmärrystä ilmiöstä, selvittää tulorekisterin käyttöönoton merkitystä ja mahdollisia muutoksia tilitoimistotyöntekijöiden työhön. Lisäksi haluttiin tutkia käyttökokemuksia tulorekisteristä tilitoimistotyöntekijöiden keskuudessa ja tarkastella lähemmin tulorekisterin tuomia hyötyjä sekä hankaluuksia, mitä työntekijät tilitoimistoissa olivat työssään kohdanneet.

Tutkimustulosten perusteella voidaan yleisesti todeta, että tulorekisterin käyttöönotolla oli konkreettista merkitystä tilitoimistotyöntekijöiden työlle ja työprosesseille.

Tämä näkyi molempien tilitoimistotyöntekijöiden kohdalla siten, että tärkeimmät tulorekisterin käyttöönoton vaikutukset heidän työhönsä liittyivät jatkuvaan ilmoitteluun sekä palkkatiedoille myönnetyn viiden päivän ilmoitusajan lyhyyteen. Tulorekisterin käyttöönoton vaikutus näkyi kirjanpitäjä- palkanlaskijan työssä lisääntyneenä työmääränä ja jatkuvan palkkojen tekemisen koettiin katkaisevan totuttua työrutinaa. Palkanlaskijan työssä koettiin, että palkkatietojen viiden päivän ilmoitusajan takia työ oli nykyään hieman kuormittavampaa. Lisäksi tietojen korjaaminen tulorekisteriin koettiin hankalaksi ja sen aiheuttavan lisätyötä. Kuitenkin tulorekisteriä pidettiin yleisesti positiivisena asiana tilitoimistotyöntekijöille ja koko toimialalle.

Tulorekisterin käyttöönottoon varautuminen tapahtui haastateltujen tilitoimistotyöntekijöiden osalta itsenäisesti kouluttautumalla yksin sekä yhdessä kollegoiden kanssa. Itsenäinen koulutus tulorekisterin käyttöönottoon tarkoitti esimerkiksi koulutusvideoiden katsomista tai osallistumista verkkokoulutukseen. Ohjelmistojen tekniisiin päivityksiin ei tilitoimistotyöntekijöiden tarvinnut osallistua, eivätkä ne vaikuttaneet lainkaan heidän töihinsä, sillä ne tapahtuivat automaattisesti ohjelmistoissa. Tulorekisteriin varautuminen ja muutostöiden tekeminen tilitoimistossa tarkoitti esimerkiksi sitä, että ne tehtiin lähinnä keskitetysti tai antamalla ohjeistus tilitoimistotyöntekijöille. Tulorekisterin käyttöönoton jälkeen jatkokoulutus on ollut lähinnä itsenäistä, kuten tietojen tarkistamista internet-sivustolta sekä omien tehtyjen virheiden kautta oppimista. Tutkimustulosten perusteella voidaan todeta, että pääasiallisesti itse tulorekisteriin varautumisella ei ollut tilitoimistotyöntekijöihin sekä heidän töihinsä paljoakaan vaikutusta ja käyttöönottoon liittyneet valmistelu- ja muutostyöt olivat heille kohtuullisia. Haastatteluun osallistuneiden työntekijöiden tilitoimistoihin tulorekisterin käyttöönotolla oli vain hieman merkitystä kokonaisuudessaan.

Tutkimuksesta ilmeni, että tulorekisterin käyttöönotto vaikutti palkanlaskentatyöhön siten, että nykyään palkanlaskijalla on enemmän muistettavaa, sillä palkkailmoitusten tulee olla tehtynä viiden päivän sisällä ja ilmoittelua tehdään jatkuvasti, kerran vuodessa tehtävän vuosi-ilmoituksen sijaan. Ilmoitusasioiden muistaminen koettiin yhdeksi tärkeimmäksi tulorekisterin tuomaksi muutokseksi palkanlaskijan työlle ja viiden päivän ilmoitusajan todettiin olevan liian lyhyt palkkatietojen osalta. Palkanlaskijan työn mainittiin myös olevan kuormittavampaa nykyään jatkuvan muistamisen

takia. Lisäksi tulorekisteriin ilmoitettujen tietojen korjaaminen koettiin palkanlaskijan työssä vaikeaksi ja aiheuttavan samalla lisätyötä. Tulorekisterin hyväksi puoleksi ja samalla palkanlaskentatyötä helpottavaksi seikaksi mainittiin, että palkkoja ei tarvitse sen jälkeen enää miettiä, kun ne oli sinne yhden kerran ilmoitettu eli yhdellä ilmoituksella saa ilmoitettua tiedot rekisteriin ja, että asiakkaita ei tarvitse muistutella mm. tapaturmavakuutuksista. Tulorekisteri-ilmoitteluun myönnettyillä lievennyksillä ei ollut juurikaan vaikutusta tai helpotusta haastateltavien työhön.

Haastatteluista ilmeni, että kirjanpitäjä- palkanlaskijan työmäärä oli lisääntynyt tulorekisterin käyttöönoton jälkeen huomattavasti, sillä palkkojen tekemiseen menee nykyään työntekijällä paljon enemmän aikaa kuin ennen rekisterin käyttöönottoa. Tämä johtuu palkkojen ilmoittamiseen myönnetystä viiden päivän ilmoitusajasta, joka tarkoittaa sitä, että kirjanpitäjä- palkanlaskija joutuu tekemään jatkuvasti palkkoja. Jatkuvan palkkojen tekemisen koettiin myös katkaisevan työtä ja työprosessia ikävästi. Ennen rekisterin käyttöönottoa töitä kirjanpidon sekä palkkojen maksun suhteen oli haastateltavan mukaan helpompi tehdä sekaisin. Lisäksi se, että palkkaennakoita ei saa enää kirjata kirjanpitoon nykyään, koettiin harmilliseksi töiden kannalta.

Tutkimustuloksien perusteella voidaan todeta, että tulorekisterin suurimmat vaikutukset molempien tilitoimistotyöntekijöiden työhön liittyvät jatkuvaan ilmoitteluun ja palkkatietojen ilmoitusajan lyhyyteen, joiden koetaan tuovan enemmän muistettavaa tai lisäävän työn määrää konkreettisesti.

Palkanlaskenta työprosessissa tulorekisterin vaikutus näkyy siinä, että haastatellun palkanlaskijan mukaan aiemmin palkanlaskennan työvaiheet olivat palkka-aineiston saaminen, palkkojen laskeminen ja palkkojen maksaminen. Nykyään työprosessiin kuuluvat lisäksi palkkatietojen ilmoittaminen viiden päivän sisällä sekä kerran kuussa tehtävä erillisilmoitus. Kirjanpitäjä-palkanlaskijan työrutiiniin jatkuva palkkojen tekeminen vaikutti siten, että ennen molempia töitä voitiin tehdä paremmalla työjärjestyksellä. Esimerkiksi kirjanpitoa voitiin tehdä jatkuvasti ja palkkoja esimerkiksi vain kaksi viikkoa kuun vaihteessa, eivätkä silloin muut työt päässeet katkeamaan palkkojen tekemisen takia.

Tutkimuksessa ilmeni, että hallinnollinen taakka ei haastateltavien mielestä ollut vähentynyt lainkaan tulorekisterin käyttöönoton jälkeen tai sen kerrottiin pysyneen lähinnä samalla tasolla kuin ennenkin. Tulorekisterin todettiin kuitenkin olevan ohjelmana ihan hyvin toimiva sen jälkeen, kun käyttöönoton alkutaipaleen sekaannuksista oli selvitty. Tulorekisterin viivästymisellä sekä sen vaiheittaisella käyttöönotolla ei ollut vaikutusta tilitoimistotyöntekijöiden työhön. Tulorekisterin käyttöönoton koettiin sujuneen myös alkuhankaluuksista huolimatta kokonaisuutena ihan kohtalaisen hyvin. Haastatteluista kävi ilmi, että tulorekisterin tekninen rajapinta oli toiminut hyvin eikä se ollut lisännyt tai vähentänyt haastateltavien työn määrää, sillä tiedot kulkeutuivat ennenkin jo automaattisesti. Mikäli sähköistä asiointipalvelua oli käytetty, sen käyttö oli ollut sujuvaa. Tutkimuksessa ilmeni, että yleisesti tulorekisterin katsottiin olevan hyvä asia tilitoimistotyöntekijöiden työn kannalta ja sen nähtiin positiiviseksi asiaksi koko toimialalle.

8 Pohdinta

Tutkimuksen onnistuminen

Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia tulorekisterin käyttöönoton vaikutuksia tilitoimistotyöntekijöille. Tavoitteena tutkimuksessa oli selvittää tulorekisterin käyttöönoton merkitystä ja mahdollisia muutoksia tilitoimistotyöntekijöiden työhön. Lisäksi haluttiin selvittää, mitä konkreettisia hyötyjä ja hankaluuksia tulorekisterin käyttöönotto toi tilitoimistotyöntekijöille. Tutkimusongelmasta johdetut tutkimuskysymykset olivat tarkasti tehtyjä ja hyvin muodostettuja. Tutkimukselle asetetut tavoitteet saavutettiin, tutkimuskysymyksiin saatiin vastaukset ja myös tutkimusongelma ratkaistiin. Kokonaisuudessaan tutkimuksen voidaan siten todeta onnistuneen varsin menestyksekkäästi.

Tietoperusta opinnäytetyössä on hyvin rakennettu ja siinä on käsitelty laajasti olennaisimpia asioita ilmiön selittämiseksi. Teoreettinen viitekehys etenee selkeässä järjestyksessä aina tulorekisterin perustamisen lähtökohdista tilitoimistotyöntekijöiden työnkuvaan ja siinä on käyty läpi tutkimusongelman kannalta tärkeimmät asiat. Haas-

teellista teoreettisen viitekehyksen rakentamisessa oli se, että tulorekisteri on ilmiönä vielä melko uusi, eikä esimerkiksi kirjallisuutta aiheesta ole paljoakaan saatavilla. Se ei kuitenkaan vaikuttanut lähteiden luotettavuuteen, sillä lähteinä internetistä käytettiin erittäin luotettavia lähteitä tulorekisteristä, kuten Verohallinnon verkkosivuja.

Muita haasteita opinnäytetyön tekoon aiheutti koronaviruspandemia. Kirjastojen sulkeuduttua yhtäkkiä kesken opinnäytetyön teon, oli lähteiden hankinnassa noudatettava erityistä tarkkuutta ja huolellisuutta. Lisäksi haastattelut päätettiin lopulta toteuttaa etäyhteydellä taudin leviämisen välttämiseksi, mutta sillä ei ollut vaikutusta tutkimuksen onnistumiseen, vaan pandemia tuotti lähinnä lisätyötä opinnäytetyön tekemiseen. Tutkimukseen osallistuneiden määrä oli siten melko alhainen, mutta se ei ole merkittävää sinänsä, koska tutkimusote oli kvalitatiivinen ja tarkoituksena tässä tutkimuksessa oli saada ymmärrystä ilmiöstä. Aineiston täydellistä kylläntymispistettä on hieman ongelmallista arvioida, koska todennäköisesti mikäli tutkimukseen olisi osallistunut useampia haastateltavia, olisi myös uusia näkökulmia ja tietoa, voinut olla kerätystä aineistosta vielä havaittavissa. Haastateltavat olivat kuitenkin oikein valittu ja molemmat heistä olivat oman alansa ammattilaisia, joilla oli pitkä työura takanaan. Osittain se edesauttoi saamaan kattavasti vastauksia haastattelutilanteissa sekä myös se, että haastattelukysymykset olivat hyvin tarkkaan harkitut, edesauttoi aineiston keräämistä.

Tutkimuksen luotettavuus

Tutkimuksen luotettavuuden varmistamiseksi haastattelutilanteisiin valmistauduttiin hyvin eli haastattelukysymykset laadittiin huolella etukäteen ja haastatteluiden aikana varmistettiin, että kaikki asiat tulivat oikein ymmärretyksi. Äänitallenteet litteroitiin ja tallennettiin ääni- sekä tekstimuodossa. Tutkimukseen liittyvät aineistot ja muut tarpeelliset dokumentit ovat kaikki tallennetut huolellisesti pilvipalvelimelle, koska se on tutkimuksen luotettavuuden kannalta aina tärkeää. Myös tutkimuksen toteuttamisesta kerrottiin opinnäytetyössä hyvin selkeästi, joka lisää tutkimuksen luotettavuutta. Tutkimuksen luotettavuutta olisi voitu parantaa luonnollisesti lisäämällä haastateltavien määrää, mutta tutkimuksen kokonaisluotettavuus on hyvä.

Tutkimuksessa on tutkittu oikeita asioita ja oikeita menetelmiä tutkimuksessa on käytetty ja lisäksi dokumentaatiota on tehty riittävästi sekä koko tutkimus on toteutettu läpinäkyvästi.

Jatkotutkimusaiheet

Tutkimuksen tarkoitus oli selvittää tulorekisterin käyttöönoton vaikutuksia tilitoimistotyöntekijöille. Tulorekisterin ollessa vielä melko uusi asia koko suomalaiselle yhteiskunnalle, on kaikenlainen uusi ymmärrys sen tuomista vaikutuksista myös tilitoimistotyöntekijöille tarpeellista, jotta tulorekisterin käyttö olisi mahdollisimman sujuvaa tulevaisuudessa. Mikäli tulorekisteriä aiotaan vielä kehittää jatkossa, kuten opinnäytetyön johdannossa jo mainittiin, ei tulorekisterin merkitystä yhteiskunnalle sekä sen tietojen käyttäjille voi vähätellä.

Jatkotutkimuksena voisi olla hyvä tehdä laajempi tutkimus tulorekisterin ongelmista sekä hyödyistä, mitä tilitoimistotyöntekijät ovat kohdanneet työssään ja mitä he rekisteristä ja sen käytettävyydestä oikein ajattelevat esimerkiksi muutaman vuoden kuluttua. Näin voitaisiin seurata, jäivätkö rekisterin käyttöönoton alkuvaiheiden vaikeudet pois ja totuttiinko uusiin työtapoihin hyvin tilitoimistotyöntekijöiden keskuudessa vai ovatko vaikeudet jatkuneet. Mikäli vaikeuksia edelleen olisi, tulisi niiden ratkaisemiseksi löytää pääongelmat ja etsiä niihin myös syyt tutkimuksen kautta.

Tutkimuksessa selvisi, että tietojen korjaaminen tulorekisterin on ollut palkanlaskijan työssä vaikeaa ja sen koettiin aiheuttavan lisätyötä. Mikäli tulorekisterin käytettävyyttä haluttaisiin helpottaa, olisi hyvä tutkia havaittuja ongelmia, ja mahdollisesti parannella koko tulotietojärjestelmän ohjelmistoa tulevaisuudessa, jotta palkanlaskijoille ei aiheutuisi tietojen korjaamisesta lisätyötä. Tämä olisi laajempi kokonaisuus, mikäli pureuduttaisiin koko tulotietojärjestelmän ohjelmistojen paranteluun ja siihen, että tietojen korjaaminen rekisteriin tulevaisuudessa helpottuisi.

Lähteet

- Asioi tulorekisterissä sähköisesti. 2018. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 3.3.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/ilmoittamisen-kanavat/>
- Eklund, I., Hakonen, M. & Roos, M. 2018. Taloushallinnon taitajaksi. 7.- 8. uud.p. Helsinki: Sanoma pro
- Fredman, J. 2019. Tulorekisterin välitilin päätös. Vapaa palaute tulorekisteristä. Tili-toimistossa-lehden artikkeli 5.6.2019. Viitattu 29.2.2020. <https://tilitoimistossa.taloushallintoliitto.fi/toimintamallit-ja-tyokalut/tulorekisterin-valitilinpäätös>
- HE 134/2017. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tulotietojärjestelmästä ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Viitattu 13.2.2020. <https://www.finlex.fi/fi/esitykset/he/2017/20170134#idp451827328>
- Ilmoittamisen määräajat.2020. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 27.2.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/usein-kysytty%C3%A4-tulorekisterist%C3%A4/tietojen-ilmoittaminen/ilmoittamisen-määräajat/>
- Isosävi, J. 2019. Tulorekisteri on Suomen kansallinen sähköinen tietokanta palkka- ja eläketiedoille sekä erilaisille etuuksille. Artikkelit Palkkaus.fi- verkkosivuilla 1.1.2019. Viitattu 10.11.2020. <https://www.palkkaus.fi/abc/mika-on-tulorekisteri/>
- Kalliosaari, K. 2019. Tietojen ilmoittamisessa tulorekisteriin on ollut ongelmia – Syynä voi olla esimerkiksi iso tai pieni kirjain, väliviiva tai ruksi väärässä paikassa. Aamulehti 1.2.2019. Viitattu 29.2.2020. <https://www.aamulehti.fi/a/201431413>
- Kananen, J. 2008. Kvali- Kvalitatiivisen tutkimuksen teoria ja käytänteet. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja- sarja. Toim. E. Ijäs. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2010. Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja- sarja. Toim. R. Heikkinen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas- Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja- sarja. Toim. T. Makkonen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kananen, J. 2017. Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja- sarja. Toim. T. Makkonen. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu
- Kananen, J. 2019. Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas- avain opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittamiseen. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja- sarja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Kartano, J.T. 2020. Tulorekisterin hyödyt alkavat näkyä kaikille. Tilisanomat 13.1.2020. Viitattu 1.3.2020. <https://tilisanomat.fi/tulorekisteri/tulorekisterin-hyodyt>

Keränen, T. 2018. Tulorekisteri kurkkii jo nurkan takaa-mitä perusasioita KATRE:sta on hyvä tietää? Blogi E-tasku Solutions Oy:n verkkosivuilla 13.9.2018. Viitattu 11.2.2020. <https://www.etasku.fi/blogi/katre-tulorekisteri-2019/>

Kirjanpitäjä. 2020. Artikkelit Ammattinetin verkkosivuilla. Viitattu 5.11.2020. http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/318_ammatti?link=true

Lahtinen, H. 2019. Tulorekisterin välitilin päätös. Tilitoimistossa-lehden artikkeli 5.6.2019. Viitattu 29.2.2020. <https://tilitoimistossa.taloushallintoliitto.fi/toimintamallit-ja-tyokalut/tulorekisterin-valitilinpäätös>

Lahtinen, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Helsinki: Sanoma pro

Männistö, E. 2020. Tulorekisteri-ilmoittamisen lievennykset helpottavat etenkin pk-yrittäjää. Artikkelit Y-studio verkkosivulla 15.1.2020. Viitattu 26.2.2020. <https://y-studio.fi/yritys-muutoksessa/muutosten-hallinta/tulorekisteri-ilmoittamisen-lievennykset-helpottavat-etenkin-pk-yrittajaa/>

Palkanlaskija. 2020. Artikkelit Ammattinetin verkkosivuilla. Viitattu 5.11.2020. http://www.ammattinetti.fi/ammattit/detail/319_ammatti

Palkkatiedot on tärkeää ilmoittaa tulorekisteriin oikein – viranomaiset hyödyntävät annettuja tietoja päätöksenteossaan. 2019. Lehdistö tiedote Verohallinnon verkkosivuilla 27.2.2019. Viitattu 5.11.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/yhteystiedot/medialle/lehdistotiedotteet2/palkkatiedot-ont%C3%A4rke%C3%A4%C3%A4-ilmoittaa-tulorekisteriin-oikein--viranomaiset-hy%C3%B6dynt%C3%A4v%C3%A4t-annettuja-tietoja-p%C3%A4%C3%A4t%C3%B6ksenteossaan/>

Tasanen, P. 2019. Mitä integraatio, rajapinta ja api tarkoittavat? Blogi Valjas Services Oy:n verkkosivulla 2.5.2019. Viitattu 3.3.2020. <https://www.valjas.fi/mita-integraatio-rajapinta-ja-api-tarkoittavat/>

Tekninen rajapinta- tietojen toimittaminen tulorekisteriin. N.d. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 4.11.2020. <https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/teknen-rajapinta-tietojen-toimittaminen-tulorekisteriin.pdf>

Tietoa KATRE-hankkeesta. 2020. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 11.2.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-katre-hankkeesta/>
Tietoa tulorekisteristä. 2019. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 11.2.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/>

Tulorekisteri laajenee kahdessa vaiheessa, eläkkeet ja etuudet mukaan 2021. Tiedote valtiovarainministeriön verkkosivuilla 28.5.2019. Viitattu 13.2.2020. https://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/tulorekisteri-laajenee-kahdessa-vaiheessa-elakkeet-ja-etuudet-mukaan-2021

Tulorekisteri täytti vuoden- ensimmäisen vuoden kokemuksia ja muutoksia vuodelle 2020. 2020. Blogi Pwc Finland Oy:n verkkosivuilla 30.1.2020. Viitattu 3.3.2020. <https://uutishuone.pwc.fi/tulorekisteri-taytti-vuoden-ensimmaisen-vuoden-kokemuksia-ja-muutoksia-vuodelle-2020/>

Tulorekisteri-ilmoittamiseen lievennyksiä 1.1.2020 alkaen. 2019. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 13.2.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-tulorekisterist%C3%A4/ajankohtaista/uutiset/tulorekisteri-ilmoittaminen-lievennyksia-1.1.2020-alkaen/>

Tulorekisterin esittely. 2019. Verohallinnon verkkosivut. Viitattu 1.3.2020. <https://www.vero.fi/globalassets/tulorekisteri/tulorekisterin-esittely.pdf>

Tulorekisterin laajennuksia suunnitellaan kahteen kokonaisuuteen. 2019. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 13.2.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/tietoa-tulorekisterist%C3%A4/ajankohtaista/uutiset/tulorekisterin-laajennus>

Tulorekisterin laajennus helpottaa etuuksien hakemista ja tehostaa etuus päätösten käsittelyä. Tiedote valtiovarainministeriön verkkosivuilla 22.11.2018. Viitattu 26.2.2020. <https://vm.fi/-/tulorekisterin-laajennus-helpottaa-etuuksien-hakemista-ja-tehostaa-etuuspaatosten-kasittelya>

Tulorekisterin ongelmat vaikuttaneet sekä yrityksiin että tilitoimistoihin. 2019. Uutinen Accountor-tilitoimiston verkkosivulla. Viitattu 27.2.2020. <https://www.accountor.com/fi/finland/uusi/tulorekisterin-ongelmat-vaikuttaneet-seka-yrityksiin-etta-tilitoimistoihin>

Tulorekisterin seuraamusmaksut. 2019. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 13.2.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/seuraamusmaksu/>

Tulorekisterin tekninen rajapinta. 2020. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 3.3.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/suorituksen-maksajat/ilmoittamisen-kanavat/tekninen-rajapinta/>

Tulotietojen ilmoittaminen: seuraamusmaksut. 2019. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 27.2.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/yksityiskohtaiset-tulorekisterin-ohjeet/71401/tulotietojen-ilmoittaminen-seuraamusmaksut3/>

Tytärniemi, H. 2019. Tulorekisterin odotukset ja niiden toteutuminen. Opinnäytetyö AMK. Vaasan ammattikorkeakoulu. Liiketalouden ala. Viitattu 10.11.2020. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2019122927940>

Uber, M. 2019. Tulorekisteri aiheutti valtavan keskustelun ja nyt siitä on kokemuksia – ruuhkien jälkeen etuuksia käsitellään nopeasti ja rekisteri voi mullistaa veroprosentin tulevaisuuden. Aamulehti 8.5.2019. Viitattu 1.3.2020. <https://www.aamulehti.fi/a/1a54bbff-eb5d-433d-8548-0bd71d42c5ac>

Waheed, N. 2018. Tulorekisterin vaikutus tilitoimistojen toimintaan. Opinnäytetyö AMK. Haaga-Helian ammattikorkeakoulu. Liiketalouden ala. Viitattu 10.11.2020. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2018100315602>

Yleistä tulorekisteristä. 2020. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 1.3.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/tietoa-meist%C3%A4/usein-kysytty%C3%A4-tulorekisterist%C3%A4/yleista-tulorekisterista/>

Yritykset ja organisaatiot. 2019. Verohallinnon verkkosivu. Viitattu 13.2.2020. <https://www.vero.fi/tulorekisteri/yritykset-ja-organisaatiot/>

Liitteet

Liite 1. Haastattelukysymykset

Taustatiedot:

Ammatti /Asema

Työkokemus vuosina

Tulorekisteri ja sen käyttöönotto (valmistautuminen sekä koulutus):

Miten tulorekisterin käyttöönottoon varauduttiin tilitoimistossanne?

Saivatko tilitoimistotyöntekijät koulutusta tulotietojärjestelmän käyttöön ennen tai jälkeen käyttöönottoa?

Mikäli koulutusta oli, minkälaista koulutusta saitte?

Kuinka tilitoimisto varautui kokonaisuudessaan tulorekisterin käyttöönottoon?

Minkälaista koulutus on ollut rekisterin käyttöönoton jälkeen?

Tulorekisterin merkitys:

Mikä on ollut tulorekisterin merkitys sen ja tärkeimmät muutokset työllenne sekä tilitoimistolle?

Kuvaile suurimpia muutoksia mitä tulorekisterin käyttöönotto toi työhönne?

Tulorekisterin käyttöönotosta syntyneet ongelmat ja hyödyt

Mitä konkreettisia hyötyjä ja hankaluuksia tulorekisterin käyttöönotto on tuonut teille tilitoimistojen työntekijöille?

Kuinka tulorekisterin käyttöönoton viivästyminen vaikutti teidän työhönne?

Helpottivat tulorekisteri-ilmoitteluun myönnetyt lievennykset työtänne ja oliko niistä hyötyä?

Miten tulorekisterin asteittainen käyttöönotto sujui toimistossanne yleisesti sekä työssänne?

Miten teknisen rajapinnan käyttö on sujunut ilmoittelussa?

Minkälaisia hyötyjä sähköisten ilmoitusten ja rajapinnan käyttö on tuonut työhönne?

Minkä arvosanan antaisitte tulorekisterin käyttöönoton onnistumiselle omassa työssäsi ja toimistossanne yleisesti (1-5 asteikolla)?

Tulorekisterin käyttöönoton vaikutus tilitoimistotyöntekijöiden työhön ja työprosesseihin

Miten tulorekisterin käyttöönotto vaikutti työhönne yleisesti?

Miten tulorekisterin käyttö vaikutti päivittäiseen/kuukausittaiseen työprosessiinne?

Minkälainen työnkuvanne/työprosessinne olivat ennen rekisterin käyttöönottoa ja käyttöönoton jälkeen?

Mitkä olivat suurimmat rekisterin tuomat muutokset työprosessiin ja työhönne?

Käytättekö teknistä rajapintaa tehdessänne ilmoituksia?

Onko teknisen rajapinnan käyttö sujuvoittanut työtänne?

Oletteko joutuneet käyttämään enää lainkaan paperisia ilmoituksia?

Onko työmääränne lisääntynyt, vähentynyt vai pysynyt ennallaan rekisterin käyttöönoton jälkeen?

Miten sähköisen varmenteen käyttöönotto vaikutti työhönne?

Miten arvioitte tulorekisterin vaikuttavan työhönne tulevaisuudessa?

Näettekö tulorekisterin hyvänä vai huonona kehityksenä koko alallenne? Entä omaan työhönne?